

INHOUDSOPGAVE

OPVOLGINGSONDERZOEK NAAR DE WIJZE VAN BEHANDELING VAN HET FENOMEEN PARTNERGEWELD DOOR DE GEÏNTEGREERDE POLITIEDIENST		4
1.	INLEIDING	4
2.	DOELSTELLING	4
3.	DEFINITIE	5
4.	RELEVANTE REGELGEVING	5
4.1.	Overzicht	5
4.2.	De wet van 24 november 1997	5
4.3.	De OOP 15 ^{ter} , artikel 46 WPA en artikel 123 WGP	6
5.	METHODOLOGIE	6
5.1.	Selectie van de onderzoekseenheden	6
5.2.	Methoden van dataverzameling en analyse	7
6.	ANALYSE BELEIDSDOCUMENTEN	8
6.1.	Federaal veiligheids- en detentieplan	8
6.2.	Nationaal veiligheidsplan	8
6.3.	Zonale veiligheidsplannen	9
6.3.1.	Gegevens Directie van de relaties met de lokale politie	9
6.3.2.	Informatie rechtstreeks van de politiezones	10
7.	OPLEIDING	11
7.1.	Basisopleiding	11
7.1.1.	Wettelijke basis	11
7.1.2.	Directie van de opleiding	11
7.1.3.	Respons politiescholen	12
7.2.	Voortgezette opleiding	14
7.2.1.	Wettelijke basis	14
7.2.2.	Principe	14
7.2.3.	Baremische opleiding	14
7.2.4.	Andere, niet-baremische opleidingen	15
7.2.5.	Directie van de opleiding	15
8.	REGISTRATIE	16
8.1.	Registratie van feiten – Algemene nationale gegevensbank (ANG)	16
8.1.1.	Principe	16
8.1.2.	Registratie van feiten van geweld tussen partners	16
8.1.3.	Registratie van de feiten op het niveau van de arrondissementele informatiekruispunten (AIK)	17
8.2.	Beschikbare criminaliteitscijfers	17
8.2.1.	Politionele criminaliteitsstatistieken	17
8.2.2.	Gegevens die specifiek uit de ANG worden gehaald	17
8.3.	Analyse	18
8.3.1.	Registratie van feiten in de Algemene nationale gegevensbank	18
8.3.2.	Criminaliteitscijfers	19

8.4.	Algemene directie van de gerechtelijke politie (DGJ) - Directie van de bestrijding van de criminaliteit tegen personen (DJP)-----	22
8.4.1.	Contact met de directeur DGJ/DJP	22
8.4.2.	Beschouwing van het fenomeen in het kader van het nationaal politieel veiligheidsbeeld	23
8.4.3.	Nieuwe criminaliteitstendensen	24
8.4.4.	Conclusies en aanbevelingen van de opstellers van het NPVB	24
8.4.5.	Beschouwing van het fenomeen “misdriven tegen de fysieke integriteit” in het kader van het nationaal veiligheidsplan	24
8.4.6.	Analyse.....	24
9.	LOKALE POLITIE	25
9.1.	Benadering van het fenomeen – zonaal veiligheidsplan-----	25
9.2.	Geïntegreerde aanpak, fenomeenopvolging op lokaal niveau -----	26
9.3.	Opleiding -----	27
9.4.	Registratie -----	27
9.4.1.	Proces-verbaal	27
9.4.2.	Melding	28
9.5.	Slachtofferbejegening-----	28
9.6.	Eerstelijns politie-----	29
9.7.	Projectmatige aanpak -----	29
9.8.	Groepsgesprek met politieambtenaren -----	30
9.8.1.	Doel en randfactoren	30
9.8.2.	Resultaten – opmerkingen en voorstellen van de politieambtenaren van het terrein.....	30
10.	BESLUITEN EN AANBEVELINGEN	34
10.1.	Conclusies vervolgonderzoek – vergelijking met de aanbevelingen van het eerste onderzoek voor de politiehervormingen-----	35
10.1.1.	Opleiding van interventieambtenaren in slachtofferbejegening	36
10.1.2.	Bekendheid met de wet van 24 november 1997 strekkende om het geweld tussen partners tegen te gaan.....	36
10.1.3.	Sociale bijstand aan slachtoffers.....	36
10.1.4.	Kwalificatie en omschrijving van de feiten in het proces-verbaal.....	36
10.2.	Conclusies en aanbevelingen van huidig onderzoek -----	36
10.2.1.	Opleiding	36
10.2.2.	Registratie.....	37
10.2.3.	Aanpak op het federale niveau	38
10.2.4.	Beleidsmatige en organisatorische aanpak op het lokale niveau	38
10.2.5.	Operationele aanpak door de eerstelijns politie	40
11.	BIJLAGEN	44
	BIJLAGE 1: MOGELIJKE CODERING VAN DE BAND DADER-SLACHTOFFER IN FAMILIEKRING IN DE ALGEMENE NATIONALE GEGEVENS BANK	45
	BIJLAGE 2: POLITIONELE CRIMINALITEITSSTATISTIEKEN 2000	46
	BIJLAGE 3: POLITIONELE CRIMINALITEITSSTATISTIEKEN 2001	47
	BIJLAGE 4: POLITIONELE CRIMINALITEITSSTATISTIEKEN 2002	48
	BIJLAGE 5: SPECIALISATIE-INDEX 2002	49

BIJLAGE 6: AANTAL VERBANDEN DADER/SLACHTOFFER TOEGESCHREVEN AAN (EX-)PARTNERS 2000	50
BIJLAGE 7: AANTAL VERBANDEN DADER/SLACHTOFFER TOEGESCHREVEN AAN (EX-)PARTNERS 2001	52
BIJLAGE 8: AANTAL VERBANDEN DADER/SLACHTOFFER TOEGESCHREVEN AAN (EX-)PARTNERS 2002	54
BIJLAGE 9: VERGELIJKING VAN DE % VAN DE VERBANDEN DADER/SLACHTOFFER WAARBIJ (EX-)PARTNERS BETROKKEN ZIJN	56
BIJLAGE 10: GEBRUIKTE VRAGENLIJST	57

OPVOLGINGSONDERZOEK NAAR DE WIJZE VAN BEHANDELING VAN HET FENOMEEN PARTNERGEWELD DOOR DE GEÏNTEGREERDE POLITIEDIENST

1. INLEIDING

Geweld in familiekring is in onze samenleving een belangrijk maatschappelijk fenomeen, maar toch is de erkenning ervan als sociaal probleem vrij recent. In tegenstelling tot vroeger, wordt geweld in het gezin, althans de meeste vormen ervan, tegenwoordig duidelijk als deviant gedrag bestempeld. Sinds het begin van de jaren 70 raakte geweld in de privé-sfeer immers bespreekbaar, voordien was praten over geweld tussen echtgenoten of tussen ouders en kinderen taboe.

De Belgische wetgever heeft met de wet van 24 november 1997 strekkende om het geweld tussen partners tegen te gaan, duidelijk gemaakt dat onze maatschappij dergelijk fenomeen veroordeelt.

De laatste jaren zijn beleidsverantwoordelijken inderdaad meer en meer geïnteresseerd in hoe men oplossingen kan aanreiken om familiaal geweld in te dijken. De diverse onderzoeksopdrachten¹ die worden uitbesteed om het fenomeen te kaderen en te begrijpen en de interpellaties in Kamer en Senaat getuigen daarvan.

Door de Dienst Enquêtes van het Vast Comité van Toezicht op de politiediensten werd reeds in 1998 een toezichtsonderzoek² uitgevoerd naar de manier waarop de politiediensten omgaan met geweld tussen partners.

Gezien het maatschappelijke belang van deze problematiek werd op initiatief van het Vast Comité van Toezicht op de politiediensten beslist om na te gaan in welke mate met de voorgestelde aanbevelingen uit het vorige toezichtsonderzoek rekening werd gehouden en hoe momenteel door de geïntegreerde politie in het recent gewijzigde politielandschap met het fenomeen partnergeweld wordt omgegaan.

2. DOELSTELLING

Het verkrijgen van een globaal inzicht in de wijze waarop de nieuw opgerichte geïntegreerde politie de problematiek van partnergeweld behandelt met betrekking tot:

1. opleiding
2. registratie
3. eerstelijns politie
4. fenomeenopvolging op het lokaal niveau (met het oog op preventie en ter ondersteuning van de verschillende functionaliteiten)
5. slachtofferbejegening, teneinde na te gaan of deze aanpak geoptimaliseerd kan worden.

¹ Onder meer HUTSEBAUT, F. (e.a.), *Het strafrechtelijk beleid inzake partnergeweld 2002*, onderzoek in opdracht van Mevr. L. Onckelinx, Minister van Arbeid en Gelijke Kansen en BRUYNOOGHE, R., NOELANDERS, S. en OPDEBEECK, S., *Geweld ondervinden, gebruiken en voorkomen* (1998), onderzoek in opdracht van Mevr. M. Smet, Minister van Tewerkstelling en Arbeid en Gelijke Kansen.

² Aanvullend activiteitenverslag 1999 van het Vast Comité van Toezicht op de politiediensten, Parl. St., Kamer, 1999-2000, nr. 0827/001 en Senaat, 1999-2000, nr. 2-538/1, "Onderzoek naar de wijze waarop de politieambtenaren klachten over geweld tussen partners behandelen", p. 63 e.v.

3. DEFINITIE

Onder meer omdat het hier deels een vervolgonderzoek betreft, hebben wij ons in het kader van dit toezichtsonderzoek beperkt tot het onderzoeken van de politionele aanpak inzake partnergeweld zoals gedefinieerd in de wet van 24 november 1997 strekkende om het geweld tegen partners tegen te gaan. Hierdoor is vergelijking mogelijk met het eerder door het Vast Comité P gevoerde onderzoek. Uit onderzoek van het LUC³ is bovendien gebleken dat bij het plegen van fysiek geweld op vrouwelijke slachtoffers de partners de gevaarlijkste geweldplegers zijn.

Wij zijn er ons van bewust dat huiselijk of intrafamiliaal geweld ruimere begrippen zijn van een sociologisch probleem waarmee de politie vaak geconfronteerd wordt. Het onder die noemer bedoelde geweld omvat veel meer dan enkel fysieke slagen, bijvoorbeeld ook psychisch geweld.

Huiselijk geweld, waaronder partnergeweld kan begrepen worden, is bovendien niet als misdrijf of misdrijfcategorie vermeld in het Strafwetboek en kan allerlei (strafrechtelijke) vormen aannemen. Verschillende juridische kwalificaties kunnen hierop van toepassing zijn. Dit is ook de reden waarom er voor deze fenomenen nog geen uniforme registratiewijze van politionele cijfergegevens voorhanden is.

Vanwege de hierboven uiteengezette redenen beperkten wij ons dus tot partnergeweld, in de wetenschap dat het onderzoek in de politiezones zeker informatie aan het licht zou brengen met betrekking tot huiselijk geweld. Deze informatie vormt trouwens een meerwaarde en is het onderzoek alleen maar ten goede gekomen.

De conclusies en aanbevelingen kunnen echter eveneens van toepassing zijn op het fenomeen huiselijk of intrafamiliaal geweld.

Op basis van de wet van 24 november 1997 strekkende om het geweld tegen partners tegen te gaan, werd in dit onderzoek volgende definitie voor het begrip partnergeweld gehanteerd: *“De opzettelijke aanrandingen van de fysieke integriteit (omschreven in de artikelen 398 tot 405 van het Strafwetboek, opzettelijk doden, niet doodslag genoemd, en opzettelijk toebrengen van slagen en verwondingen) gepleegd tegen de echtgenoot of de persoon met wie hij samenleeft of samengeleefd heeft en een duurzame affectieve en seksuele relatie heeft of gehad heeft”*.

4. RELEVANTE REGELGEVING

4.1. OVERZICHT

De voornaamste wet- en regelgeving in dit verband is, zoals hiervoor reeds aangehaald, vervat in de wet van 24 november 1997 strekkende om het geweld tegen partners tegen te gaan.

In de omzendbrief nummer 3025 uitgaande van de heer auditeur-generaal bij het Militair Gerechtshof wordt de vernoemde wet uitvoerig becommentarieerd en verduidelijkt.

Zijn verder van belang: de OOP 15ter, artikel 46 van de wet op het politieambt en artikel 123 van de wet op de geïntegreerde politiedienst, gestructureerd op twee niveaus.

4.2. DE WET VAN 24 NOVEMBER 1997

Deze wet wijzigt enkele bepalingen in het Strafwetboek, het Wetboek van Stafvordering en de wet van 7 juni 1969 tot vaststelling van de tijd gedurende welke geen opsporingen ten huize of huiszoekingen mogen worden verricht.

Strafwetboek

³ BRUYNOOGHE, R., NOELANDERS, S. en OPDEBEECK, S., *Geweld ondervinden, gebruiken en voorkomen*, Diepenbeek, Limburgs Universitair Centrum, p. 176.

Ingevolge artikel 2 van de wet geldt de strafverzwaring opgelegd in artikel 410 van het Strafwetboek eveneens ten opzichte van de schuldige van de in dit artikel beoogde opzettelijke aanrandingen van de fysieke integriteit (omschreven in de artikelen 398 tot 405, opzettelijk doden, niet doodslag genoemd, en opzettelijk toebrengen van slagen en verwondingen) gepleegd tegen de echtgenoot of de persoon met wie hij samenleeft of samengeleefd heeft en een duurzame affectieve en seksuele relatie heeft of gehad heeft.

Wetboek van Strafvordering

Uitbreiding van de artikelen 46 en 49 van het Wetboek van Strafvordering die regelen dat, naast het hoofd van het huis, ook het slachtoffer van de beoogde misdrijven de procureur des Konings (art. 46) of de politieofficieren, hulpofficier van de procureur des Konings (art. 49), kan verzoeken het misdrijf vast te stellen.

Wet van 7 juni 1969

Uitbreiding van artikel 1.3° van deze wet teneinde de huiszoeking en vaststellingen mogelijk te maken tussen 21.00 en 05.00 uur.

De wet voorziet eveneens de mogelijkheid voor een aantal instellingen van openbaar nut en verenigingen om met instemming van het slachtoffer "in rechte op te treden".

4.3. DE OOP 15TER, ARTIKEL 46 WPA EN ARTIKEL 123 WGP

De omzendbrief van de minister van Binnenlandse Zaken, OOP 15ter beschrijft de wettelijke plicht van de politiediensten inzake slachtofferbejegening.

Artikel 46 van de wet op het politieambt stelt: *"De politiediensten brengen de personen die hulp of bijstand vragen in contact met de gespecialiseerde diensten. Zij verlenen bijstand aan de slachtoffers van misdrijven, inzonderheid door hen de nodige informatie te verstrekken"*.

Artikel 123 van de wet op de geïntegreerde politie, gestructureerd op twee niveaus bepaalt: *"De politieambtenaren dragen te allen tijde en in alle omstandigheden bij tot de bescherming van de medeburgers en tot de bijstand die deze laatsten mogen verwachten, alsook, wanneer de omstandigheden het vereisen, tot het doen naleven van de wet en tot het behoud van de openbare orde. Zij nemen de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden in acht en verbinden zich ertoe die te doen naleven"*.

5. METHODOLOGIE

5.1. SELECTIE VAN DE ONDERZOEKSEENHEDEN

Deze rubriek bevat een opsomming van de voor de verscheidene fazen van het onderzoek geselecteerde onderzoekseenheden:

- 1) voor de (niet-)baremische en basisopleiding: federale politie: algemene directie personeel - directie van de opleiding
- 2) voor de registratie op federaal niveau: federale politie:
 - a) algemene directie operationele ondersteuning - directie van de nationale gegevensbank
 - b) algemene directie van de gerechtelijke politie - directie van de bestrijding van de criminaliteit tegen personen
 - c) arrondissementele informatiekruispunten
- 3) voor de integrale aanpak van het fenomeen bij de lokale politie: selectie van 10 politiezones. Op aselechte wijze werden volgende tien zones geselecteerd, evenredig verdeeld over het Nederlandse en het Franse taalgebied:

Zone	Nummer ZPZ	Aantal gemeenten	Aantal inwoners	Provincie/ arrondissement
Botte du Hainaut	5334	5	29309	Henegouwen/ Charleroi
Famenne Ardenne	5300	12	66623	Luxemburg/ Marche-en-Famenne
Haacht	5395	3	36343	Vlaams-Brabant/ Leuven
Jodoigne	5276	5	33832	Waals-Brabant/ Nijvel
VLAS	5456	3	94779	West-Vlaanderen/ Kortrijk
Namen	5303	1	105121	Namen/ Namen
Sint-Niklaas	5432	1	68125	Oost-Vlaanderen/ Dendermonde
Sint-Truiden	5376	3	51348	Limburg/ Hasselt
Voorkempen	5355	4	78505	Antwerpen/ Antwerpen
Weser-Göhl	5292	4	42335	Luik/ Eupen

5.2. METHODEN VAN DATAVERZAMELING EN ANALYSE

- 1) Documentenanalyse:
 - a) federaal veiligheids- en detentieplan
 - b) nationaal veiligheidsplan
 - c) zonale veiligheidsplannen betrokken zones
- 2) Schriftelijke bevraging van de betrokken directies van de federale politie en na analyse interview met de voor de materie verantwoordelijke officier
- 3) Uitvoeren van een controle bij de geselecteerde politiezones:
 - a) brief aan alle 196 zones ter aankondiging van het onderzoek
 - b) brief aan de geselecteerde zones
 - c) opstellen en uittesten vragenlijst
 - d) interview zonechef en fenomeenverantwoordelijke
 - e) interviews met eerstelijns politieambtenaren.

De interviews met de politieambtenaren gebeurden in de vorm van groepsgesprekken. Het aanduiden van de deelnemers werd overgelaten aan de zonechef. Dit was een bewuste keuze. Deze optie hield het gevaar in dat zonechefs enkel op voorhand geïnformeerde medewerkers zouden aanduiden, waardoor wij een vertekend beeld van de werkelijkheid zouden krijgen. Wij wilden echter vermijden dat door het *at random* aanduiden van personeelsleden de dienstplanning van de zone en van de individuele medewerkers zou worden ontregeld, waardoor weerstanden tegen het gesprek zouden kunnen ontstaan. De ervaring van de gesprekken in de tien korpsen leerde ons trouwens dat men overal vrijuit gesproken heeft. In

de meeste zones waren onze gesprekspartners mensen die gewoon die dag van dienst waren en slechts in een beperkt aantal zones waren deelnemers doelbewust geselecteerd.

6. ANALYSE BELEIDSDOCUMENTEN

6.1. FEDERAAL VEILIGHEIDS- EN DETENTIEPLAN

Het federaal veiligheids- en detentieplan⁴ beschouwt het fenomeen “partnergeweld” niet als prioriteit.

In de inleiding van dit plan vinden we op het eerste zicht wel twee prioriteiten die raakvlakken kunnen vertonen met het fenomeen dat het voorwerp uitmaakt van het onderzoek, namelijk “de gewelddelicten terugschroeven” en “de seksuele misdrijven maximaal voorkomen”.

Het programma “gewelddelicten” voorziet in het project “preventie geweld in gezinnen”. Geweld tussen partners wordt hierin vermeld als één van de vormen die het huiselijk geweld kan aannemen. Gelijkheid, emancipatie, partnerschap en wederzijds respect moeten het uitgangspunt vormen van een gestructureerd en continu beleid tegen gezinsgeweld. Deze uitgangspunten zullen vertaald worden in een aantal afzonderlijke projecten die betrekking hebben op: vorming en informatie, een effectieve maatschappelijke reactie via bemiddeling, begeleiding en bestraffing, de rechten van de slachtoffers, de behandeling van de daders en de opvolging en evaluatie van het beleid ten aanzien van huiselijk geweld.

In het project 52 “de eerste lijn: detectie en melding of doorverwijzing” van het federale programma “seksuele misdrijven” wordt de rol van de eerstelijnszorg bij de preventie van seksueel misbruik benadrukt.

De aangiftebereidheid naar justitie en het beroepsgeheim worden naar voor geschoven als mogelijke belemmerende factoren bij de detectie van het fenomeen.

In het luik repressie wordt aangehaald dat er voldoende en permanent moet geïnvesteerd worden in de expertise met betrekking tot het verhoren van jongeren en gehandicapten. Tevens wordt verwezen naar een degelijke uitbouw van de daderprofilering.

De therapeutische omkadering naar zowel het slachtoffer als de dader is een kritieke succesfactor binnen de nazorg.

Opzettelijke slagen en verwondingen (gevechten en familiale geschillen) zijn binnen het grootstedenbeleid een prioriteit.

6.2. NATIONAAL VEILIGHEIDSPLAN

Het nationaal veiligheidsplan waarborgt een globale en geïntegreerde aanpak van de veiligheid en verzekert de samenhang van het optreden van de politiediensten. De zonale veiligheidsplannen houden er rekening mee⁵.

In het nationaal veiligheidsplan 2003-2004 is “partnergeweld” evenmin als prioriteit opgenomen.

Het fenomeen “slagen en verwondingen, zoals gevechten en familiale geschillen” wordt er beschouwd als een bijzonder veiligheidsprobleem⁶. Logischerwijze vermelden de politiezones deze problematiek en de aanpak ervan in hun zonaal veiligheidsplan, indien ze ermee geconfronteerd worden.

In het nationaal veiligheidsplan 2001-2002 stond het fenomeen “seksueel misbruik en geweld in gezinnen” als prioriteit opgetekend onder de “prioritaire veiligheidsfenomenen voor de lokale politie”.

⁴ Het betreft een veiligheidsplan opgesteld door de federale regering, in overeenstemming met het federaal regeerakkoord.

⁵ Artikel 4 van de wet van 7 december 1998 tot organisatie van een geïntegreerde politiedienst, gestructureerd op twee niveaus.

⁶ Veiligheidsprobleem dat een bijzondere, zo niet prioritaire, aandacht verdient, voornamelijk vanwege de lokale politie.

Op 30 maart 2004 werd het nationaal veiligheidsplan 2004-2007 goedgekeurd door de Ministerraad.

In dit laatste nationaal veiligheidsplan is partnergeweld niet als prioriteit geselecteerd.

In het punt 4.3.2. van deel 1, de bedrijfsmatige werking, vermeldt het nationaal veiligheidsplan dat de interzonale samenwerking dient versterkt, in het bijzonder door de oprichting van één dienst slachtofferonthaal ten bate van meerdere zones.

Alhoewel deze maatregel kadert in de filosofie om zoveel mogelijk politiemensen vrij te maken voor het eigenlijke politiewerk op het terrein, lijkt dit een opportuniteit om deze aanbevolen vernieuwde werkwijze nog professioneler te gaan invullen.

6.3. ZONALE VEILIGHEIDSPANNEN

De analyse van de zonale veiligheidsplannen 2003 van alle Belgische politiezones gebeurde in eerste instantie aan de hand van de gegevens beschikbaar bij de federale politie, Directie van de relaties met de lokale politie (CGL). Deze informatie werd vervolgens vergeleken met de inlichtingen die ons werden verstrekt door de zones zelf.

De kwantitatieve analyse is gebaseerd op de vraag hoeveel politiezones het fenomeen partnergeweld als prioriteit in het zonaal veiligheidsplan (ZVP) hebben ingeschreven. Bij uitbreiding, werd eveneens nagegaan hoeveel politiezones het fenomeen huiselijk of intrafamiliaal geweld als prioriteit in het zonaal veiligheidsplan hebben opgenomen⁷.

6.3.1. Gegevens Directie van de relaties met de lokale politie

Uit de gegevens van de Directie van de relaties met de lokale politie (CGL) blijkt dat de vermelde fenomenen in 31 zones als prioriteit of aandachtspunt in aanmerking werden genomen.

IDENTIFICATIE ZONE	OMSCHRIJVING PRIORITEIT	ACTIEPLAN
ZONE BRAINE-L'ALLEUD	Seksueel misbruik en geweld in gezinnen	JA
LOKALE POLITIE WATERLOO	Inbreuken op de jeugdbescherming (gepleegd door minderjarigen of waarvan minderjarigen het slachtoffer zijn, vb. intrafamiliaal geweld, seksueel misbruik, enz.)	
LOKALE POLITIE LUIK	Seksueel misbruik en geweld in gezinnen	
POLITIEZONE WESER-GÖHL	Seksueel misbruik en geweld in gezinnen	
LOKALE POLITIE FAMENNE-ARDENNE	Intrafamiliaal geweld	
BOTTE DU HAINAUT	Zedenschennis en aantasting van de fysieke integriteit in gezinnen	
ZWIJNDRECHT	Intrafamiliaal geweld	
POLITIEZONE RUPEL	Aandachtspunt: intrafamiliaal geweld	
POLITIEZONE NOORD	Intrafamiliaal geweld	
HEKLA	Intrafamiliaal geweld	JA

⁷ De uitbreiding naar de ruimere begrippen intrafamiliaal en huiselijk geweld wordt in de fase van de documentenanalyse verantwoord omdat beide begrippen, ongeacht de gehanteerde definitie, meestal het fenomeen partnergeweld omvatten en de aanduiding van deze ruimere begrippen als prioriteit in het ZVP de aandacht van de lokale politiezone voor partnergeweld impliceert.

MINOS	Intrafamiliaal geweld	
PZ BRASSCHAAT	Gemeenschapsgerichte politiezorg * Vandalisme * Gezin en jeugd (intrafamiliaal geweld) * Alcohol-drugspreventie bij jongeren.	
RANST/ZANDHOVEN	Aandachtspunt: intrafamiliaal geweld	
VOORKEMPEN	Intrafamiliaal geweld	
PZ KLEIN-BRABANT	Intrafamiliaal geweld	
WILLEBROEK	Aandachtspunt: seksueel misbruik en geweld in gezinnen	
LIER	Jongeren in relatie tot de prioritaire fenomenen voor de lokale politie in het NVP	
POLITIE REGIO TURNHOUT	Aandachtspunt: seksueel misbruik en geweld in gezinnen	JA
ZONE HAGELAND	Aandachtspunt: intrafamiliaal geweld	
PZ TIENEN – HOEGAARDEN	Aandachtspunt: intrafamiliaal geweld	
TERVUREN	Burengeschillen en familiale geschillen	
ZONE RODE	Aandachtspunt: intrafamiliaal geweld	
MEETJESLAND-CENTRUM	Aandachtspunt: seksueel misbruik en geweld in gezinnen	
POLITIEZONE DEINZE – ZULTE	Aandachtspunt: geweld in gezinnen	
ASSENEDE/EVERGEM	Aandachtspunt: seksueel misbruik en geweld in gezinnen	
VLAAMSE ARDENNEN	Intrafamiliaal geweld	
RONSE	Seksueel misbruik en geweld in gezinnen	
GERAARDSBERGEN – LIERDE	Geweld in gezinnen	
LOKEREN	Aandachtspunt: seksueel misbruik en geweld in gezinnen	
AALST	Aandachtspunt: seksueel misbruik en geweld in gezinnen (reguliere werking + veiligheidscontract)	
MIDOW	Aandachtspunt: seksueel misbruik en geweld in gezinnen	

6.3.2. Informatie rechtstreeks van de politiezones

Het onderzoek van het Vast Comité van Toezicht op de politiediensten werd aan alle zonechefs aangekondigd. Naar aanleiding van deze aankondiging stuurde een aantal van hen ons informatie met betrekking tot de wijze waarop de problematiek in hun politiezaak behandeld wordt. De exploitatie van deze gegevens zal in een later stadium gebeuren.

7. OPLEIDING

7.1. BASISOPLEIDING

7.1.1. Wettelijke basis

In het kader van dit onderzoek hebben wij vooral aandacht besteed aan de relevante wetgeving inzake het inhoudelijke aspect van de onderscheiden opleidingen.

Het koninklijk besluit van 20 november 2001 vormt de basis voor de inhoud van de basisopleidingen van de personeelsleden van het operationeel kader van de politiediensten.

Het raamkader van de basisopleiding tot hulpagent, inspecteur, hoofdinspecteur en commissaris en de voorbereidende opleiding tot hoofdinspecteur en commissaris is vervat in het ministerieel besluit van 24 oktober 2002 (B.S. van 10 december 2002) houdende het algemeen studiereglement betreffende de basisopleidingen van de personeelsleden van het operationeel kader van de politiediensten.

De programma's van de diverse vernoemde opleidingen maken deel uit van een bijlage bij het ministerieel besluit. Deze programma's zetten de krachtlijnen van de opleiding uit.

7.1.2. Directie van de opleiding

Van de Directie van de opleiding (DPF) kregen wij de eerste inlichtingen met betrekking tot de plaats van het fenomeen partnergeweld in de voorbereidende en de basisopleiding.

De verstrekte informatie bevat een analyse van het ministerieel besluit van 24 oktober 2002 houdende het algemeen studiereglement betreffende de basisopleidingen van de personeelsleden van het operationeel kader van de politiediensten. De DPF vermeldt de modules waarin het onderwerp partnergeweld aan bod zou kunnen komen. Telefonisch deelde men mee dat de gedetailleerde inhoud van wat gedoceerd wordt enkel via de diverse politiescholen kan bekomen worden.

De verstrekte inlichtingen worden in onderstaande tabel weergegeven.

Basis- en voorbereidende opleidingen:

Type opleiding	Doelgroep	Titel
Basisopleiding	INP	<p>Module 5: slachtoffers kunnen onthalen, opvangen en antwoorden op vragen van bijstand</p> <p>Module 6: gemeenschapsgerichte politiezorg</p> <p>Module 8: aanpak van courante fenomenen</p> <p>(2. kunnen tussenkomen en de vaststellingen kunnen doen n.a.v. misdrijven tegen personen) (specificiteiten m.b.t. slachtofferopvang)</p> <p>(5. kunnen tussenkomen en de vaststellingen kunnen doen n.a.v. discriminatie en racisme t.o.v. minderheden)</p> <p>(7. kunnen tussenkomen n.a.v. situaties inzake jeugdzorg)</p>
Basisopleiding	HINP	<p>Module 2: de plaats, de functie en de rol van de hoofdinspecteur van politie in de politiediensten (2.2. de bufferfunctie van de HINP – kunnen opvangen en doorverwijzen van slachtoffers van (bijzondere categorieën van) misdrijven)</p> <p>Module 9: courante opdrachten</p> <p>(algemene en bijzondere verhoortechnieken eigen</p>

		aan slachtoffers, enz.) Module 10: specifieke situaties (toepassingen van beschikkingen inzake de wetgeving op de jeugdbescherming)
Basisopleiding	CP	Module 2: de plaats en de rol van de commissaris van politie in de samenleving en in de politiediensten; (2.5. op leidinggevend niveau, de rol van de politie begrijpen in de context van de slachtofferbejegening) Module 9: de uitoefening van opdrachten en bevoegdheden van de CP inzake gerechtelijke politie (9.2. primaire processen ...: aanreiken van interventiepatronen voor de volgende misdrijven: ... familiale en andere geschillen ...)
Vorbereidende opleiding	HINP CP	Module 3: de plaats en de rol van de inspecteur van politie in de politiediensten (3. actief luisteren) Module 5: initiatie in de primaire politionele processen (1. weten hoe slachtoffers worden onthaald, opgevangen en geholpen, enz.)

7.1.3. Respons politiescholen

Eerder werden de modules vermeld waarin partnergeweld aan bod zou kunnen komen. De concrete invulling van de modules wordt overgelaten aan de respectieve politiescholen en de docenten van de desbetreffende vakken. Aan de politiescholen werd de vraag gesteld in hoeverre in de verschillende opleidingen aandacht besteed wordt aan het fenomeen. De antwoorden van de verschillende scholen worden hierna weergegeven.

(1) Académie de police Emilien Vaes (APPEV), Jurbise

Telefonisch werd meegedeeld dat in de *opleiding basiskader* rekening wordt gehouden met bepaalde richtlijnen inzake partnergeweld.

(2) Institut Provincial de Formation des Agents des Services Publics - Centre Provincial d'Entraînement et d'Instruction de la police, Liège

Zowel in de *basisopleiding inspecteur* als *hoofdinspecteur* komt de problematiek expliciet aan bod in de module slachtofferbejegening. Het antwoord van de school bevat een overzicht van de inhoud van de cursus. In de opleiding worden voor de problematiek van huiselijk geweld twee theoretische lessen uitgetrokken: luik 2, module 5/1 in de opleiding inspecteur en luik 1, module 2/2 doelstelling 2 en 3 in de opleiding hoofdinspecteur.

In de cursus wordt uiteengezet wat het begrip partnergeweld inhoudt. De link met de begripsomschrijving uit het Strafwetboek komt in de geschreven cursus niet voor. Inhoudelijk worden een aantal aspecten van het fenomeen toegelicht zoals de geweldscyclus, het continuüm en de escalatie van het geweld, inzicht in effecten op reacties van slachtoffers en enig inzicht in mannelijke daders van partnergeweld. De cursus omvat eveneens een "interventieschema 101" voor tussenkomst bij feiten van partnergeweld.

(3) Gewestelijke en Intercommunale Politieschool (GIP), Brussel

In de Gewestelijke en Intercommunale Politieschool wordt het fenomeen partnergeweld behandeld in de volgende opleidingen:

Opleiding hulpagent

In de module 3.3 "sociale basisvaardigheden...." worden enkele accenten gelegd met betrekking tot het onthaal van slachtoffers van partnergeweld. Er wordt enige toelichting gegeven bij de begrippen "crisis" en "geweldscyclus".

Opleiding basiskader

In diverse modules (3.3; 5.1; 6.6; 8.2; 8.3 en B2) komt partnergeweld aan bod. De theoretische basis wordt behandeld, alsook de gevolgen voor het slachtoffer van partnergeweld. Er wordt informatie gegeven over de geweldscirkel, de vormen van geweld, het begrip crisis en over de wettelijke basis voor interventie. Daarnaast wordt in praktische oefeningen aandacht besteed aan het fenomeen. De doorverwijfsfunctie van de politie komt eveneens aan bod.

Opleiding middenkader

Deze school organiseert vanaf maart 2004 voor het eerst een opleiding middenkader. De materie zal in de modules 2.2 (doorverwijfsfunctie) en 9.2 (verhoortechnieken) besproken worden.

(4) Institut Provincial de Formation - Centre d'Instruction pour Policiers Communaux, Namur

In deze politieschool wordt de materie behandeld in het kader van de *cursus slachtofferbejegening* gegeven in de *basisopleiding inspecteur* (luik 2, module 5/2). Een deel van de cursus is bij het antwoord gevoegd. Hoewel partnergeweld niet expliciet aan bod komt, wordt het geweld tegen vrouwen, ook in relaties, uitgebreid toegelicht. Het belang van de rol van de interveniërende politieambtenaar wordt toegelicht.

(5) Oost-Vlaamse Politieacademie (OPAC), Mendonk

Partnergeweld komt niet voor op het curriculum van de opleidingen in de OPAC. Het onderwerp wordt wel zijdelings behandeld in diverse vakken in de *opleiding hulpagent* en *inspecteur van politie*.

Dit is onder meer het geval voor de vakken:

- inleiding tot de studie van de sociale problemen
- politionele basiscompetenties inzake slachtofferbejegening
- grondige studie van de stressbeheersing
- politionele basiscompetenties inzake verhoor
- geweldsbeheersing:
 - politionele deontologie inzake het gebruik van geweld
 - verbale beheersing van een gewelddadige situatie
- politiepraktijk inzake geschillenbeslechting
- politiepraktijk inzake misdrijven tegen personen
- politiepraktijk inzake zedendelicten.

Tijdens de voortgezette *opleiding slachtofferbejegening* wordt een volledige lesdag van acht lesuren gewijd aan partnergeweld.

(6) Politie Opleidings-, Trainings- en Vormingscentrum Antwerpen (POTVA), Antwerpen

Geen antwoord ontvangen.

(7) Provinciaal Instituut voor Vorming en Opleiding (PIVO) - Trainings- en Opleidingscentrum voor Politiepersoneel, Asse-Relegem

In een telefonisch antwoord werd meegedeeld dat de school in het verleden een opleiding anti-stalking en intrafamiliaal geweld georganiseerd heeft.

(8) Provincie Limburg Opleiding en Training (PLOT), Genk

Geen antwoord ontvangen.

(9) West-Vlaamse Politieschool (WPS) - Provinciehuis Boeverbos, Sint-Andries

Door de West-Vlaamse politieschool wordt een kopie overgemaakt van een schrijven aan onze dienst d.d. 14 september 2001. Daarin is enkel informatie vermeld met betrekking tot de situatie voor de politiehervorming. Er werd ons eveneens een crisiskaart voor slachtoffers van partnergeweld toegezonden.

(10) Nationale School voor Officieren (DPEO), Brussel

In de basisopleiding van het officierenkader komt het fenomeen partnergeweld niet expliciet aan bod. Het onderwerp zou als case kunnen voorkomen in het vak slachtofferbejegening (module 2.5).

Bovendien komt partnergeweld occasioneel aan bod in rollenspelen binnen de vakken van de transversale module B: conflict en geweldsbeheersing (B1, B2, B3, B4, B5 en B6).

(11) Federale School (DPEF) Luchtmachtlaan 10, Brussel

Het fenomeen partnergeweld als dusdanig komt niet expliciet voor in de voorbereidende opleiding tot aspirant-commissaris van politie (ACP) en gespecialiseerde hoofdinspecteur (HINP).

Men vestigt wel de aandacht op een aantal modules die in het algemeen kunnen bijdragen tot een adequate aanpak van partnergeweld zonder de materie specifiek te behandelen: modules 3.3/5.1 tot 5.3/6.4 en B2 (sociale basisvaardigheden, onthaal van slachtoffers, verhoortechniek, opstellen proces-verbaal, enz.).

7.2. VOORTGEZETTE OPLEIDING

7.2.1. Wettelijke basis

De kwestie van de voortgezette opleidingen van de personeelsleden van de politiediensten wordt geregeld in het koninklijk besluit van 22 oktober 2003.

7.2.2. Principe

Het algemene doel van de voortgezette opleidingen bestaat erin de eerder verworven kennis en vaardigheden van de politieambtenaren te onderhouden, te actualiseren en uit te diepen en hen toe te laten nieuwe competenties te verwerven.

In dit verband wordt een onderscheid gemaakt tussen baremische en niet-baremische voortgezette opleidingen.

De baremische opleiding is een verplichte noodzakelijkheid voor de promotie binnen eenzelfde kader en heeft dan ook rechtstreeks gevolgen op financieel en administratief statutair vlak. De "gewone" voortgezette opleiding daarentegen is niet verplicht en de deelname heeft geen statutaire gevolgen.

7.2.3. Baremische opleiding

7.2.3.1. Thema's

Volgende thema's werden in 2003 aangeboden als baremische opleiding:

1. Beheer en behandeling van de operationele politionele informatie
2. Geweldbeheersing: nieuwe filosofie
3. Geweldbeheersing: psychosociale vaardigheden gebonden aan het beheer van een crisissituatie
4. Psychosociaal: persoonlijke ontwikkeling en stressbeheer
5. Psychosociaal: communicatietechnieken, interpersoonlijke ontwikkeling
6. Algemeen management

7. Toegepast management over actieplannen
8. Toegepast management over personen
9. Statuut van de personeelsleden van de geïntegreerde politie
10. Cultuur, deontologie en integriteit
11. Beheer van human resources
12. Beheer van materieel en financiën
13. Werking en organisatie van de federale politie
14. Werking en organisatie van de lokale politie
15. Community policing
16. Administratieve politie: filosofie van de ordehandhaving
17. Beheer van gebeurtenissen
18. Administratieve politie: wegverkeer
19. Plaats en functie van de rol van een gerechtelijke dienst in onze samenleving
20. Misdrijven tegen eigendommen
21. Misdrijven tegen personen
22. Georganiseerde criminaliteit
23. Economische en financiële criminaliteit
24. Lokale en federale gerechtelijke onderzoeken

7.2.3.2. Directie van de opleiding

Op het vlak van de baremische opleiding ontvingen wij geen informatie van de Directie van de opleiding (DPF) in verband met partnergeweld. Rekening houdend met onze vraagstelling, impliceert dit dat in deze opleiding geen bijzondere aandacht geschonken wordt aan het fenomeen.

Enkele thema's kunnen nuttig zijn voor politietussenkomsten in het algemeen, maar de aanpak van partnergeweld in het bijzonder komt niet aan bod.

7.2.4. Andere, niet-baremische opleidingen

Twee soorten opleidingen vallen onder deze noemer: de functionele opleiding en de, reeds eerder vermelde, niet-baremische voortgezette opleiding.

De functionele opleiding wordt ingericht om personeelsleden toe te laten bepaalde competenties te verwerven die noodzakelijk zijn voor de uitoefening van een welbepaalde functie (motorrijder, hondengeleider, enz.).

7.2.5. Directie van de opleiding

Van de Directie van de opleiding verkregen wij rechtstreeks volgende gegevens met betrekking tot functionele en voortgezette opleidingen die verband houden met partnergeweld:

Type opleiding	Dossier DPF	Titel	School	Datum
functionele opleiding	D72	techniques d'accueil des victimes d'actes de violence physiques et sexuels	APPEV	van 30.05.2001 tot 01.06.2001
voortgezette opleiding	D/362	intrafamiliaal geweld	PIVO	05.06.2002

voortgezette opleiding	D/552	intrafamiliaal geweld	POTVA	van 07.05.2001 tot 05.06.2001
voortgezette opleiding	D/281	anti-stalking	PIVO	10.06.2002

7.2.5.1. Politiescholen

Naast de inlichtingen van DPF in verband met de voortgezette opleidingen, kregen wij enkel extra informatie van de Oost-Vlaamse politieacademie. In de opleiding slachtofferbejegening voorziet de academie een ganse dag (8 lessen) aandacht aan partnergeweld. Er wordt uitgebreid ingegaan op diverse aspecten van het fenomeen. De lessen worden gegeven door externe docenten.

8. REGISTRATIE

8.1. REGISTRATIE VAN FEITEN – ALGEMENE NATIONALE GEGEVENS BANK (ANG)

8.1.1. Principe

Sinds de politiehervorming werd de Algemene nationale gegevensbank (ANG) voorzien door artikel 44 van de wet op het politieambt (WPA) geleidelijk aan ingevoerd. De lokale politiediensten werden stapsgewijs rechtstreeks verbonden met de ANG via het platform "Integrated System For Local Police" (ISLP) dat werd geïnstalleerd in elke politiezone. Het is dus voornamelijk via het kanaal van de lokale politie⁸ dat de criminaliteitsgegevens worden geregistreerd en toegezonden aan de ANG.

De registratie van feiten in ISLP is gestoeld op een nomenclatuur met een juridisch grondvlak die meer dan 800 feiten bevat. Zoals voor elke andere inbreuk, wordt de registratie van feiten van geweld tussen (ex-)partners of, *sensu lato*, feiten van intrafamiliaal geweld uitgevoerd vanuit ISLP naar aanleiding van de opstelling van processen-verbaal⁹.

Voorlopig blijven de politiediensten, gelijktijdig met de voeding van het informaticasysteem gemeenschappelijk aan de lokale politie en de federale politie, gegevens toezenden voor statistische doeleinden. Deze gegevens die vroeger bedoeld waren om geïntegreerde interpolitionele criminaliteitsstatistieken (GICS)¹⁰ op te stellen, worden nu hiertoe niet meer aangewend. Ze dienen hoofdzakelijk om, indien nodig, de gegevens van de ANG aan te vullen.

8.1.2. Registratie van feiten van geweld tussen partners

Op het vlak van de vatting van geïnformatiseerde gegevens in ISLP kan alleen de inbreuk opzettelijke slagen en verwondingen een differentiatie vormen in het kader van de criminaliteit die raakt aan de familiekring (nomenclatuur). Zo is het, bij de vatting van de gegevens, mogelijk te vermelden dat er (ex-)partners betrokken zijn bij de feiten.

⁸ Bijkomend kunnen sommige diensten van de federale politie feiten van deze aard akteren.

⁹ Vanaf 2001, de voeding van de ANG is soms nog volgens andere modaliteiten gebeurd omdat sommige lokale politiekorpsen niet rechtstreeks waren aangesloten op deze gegevensbank (onder andere door codering via het kanaal van de arrondissementele informatiekruispunten (AIK) op basis van processen-verbaal die hen als kopie worden toegestuurd).

¹⁰ De geïntegreerde interpolitionele criminaliteitsstatistieken (GICS) zijn voortgevloeid uit het wetenschappelijk onderzoek dat werd gevoerd in de jaren 80 en werden geleidelijk aan beter uitgewerkt vanaf 1989. Vanaf 1994 beheerde de afdeling 'Steun aan het politiebeleid' van de Algemene Politiesteundienst (APSD) een statistische gegevensbank. Deze gegevensbank werd gevoed met gegevens van de drie grote politiekorpsen uit die tijd: de gemeentepolitie, de rijkswacht en de gerechtelijke politie. De voeding van het systeem steunde op een gezamenlijke nomenclatuur van de strafrechtelijke misdrijven (identiek aan deze die nu wordt gebruikt). In het kader van de politiehervorming werd de gespecialiseerde dienst van de APSD die de GICS opmaakte, ingelijfd in de Directie van de nationale gegevensbank (DSB).

In de ANG zijn er geen gepersonaliseerde gegevens beschikbaar over de slachtoffers. Het is wel mogelijk om bij de vating in het informaticasysteem, voor elke overtreding geregistreerd door de politiediensten, de band tussen de dader en het slachtoffer te specificeren. Deze codering gebeurt op basis van specifieke tabellen waarin verschillende mogelijkheden zijn opgenomen. Deze coderingsmogelijkheden van de band dader/slachtoffer in familiekring zijn opgenomen als bijlage 1.

8.1.3. Registratie van de feiten op het niveau van de arrondissementele informatie-kruispunten (AIK)

Behalve de gegevens nodig voor de voeding van de ANG, vergelijkt geen enkel AIK de specifieke gegevens met betrekking tot de problematiek van geweld tussen (ex-)partners. Op ons verzoek heeft de DSB de vraag gesteld aan de AIK-verantwoordelijken naar aanleiding van een vergadering van de diensthoofden.

8.2. BESCHIKBARE CRIMINALITEITSCIJFERS

8.2.1. Politionele criminaliteitsstatistieken

8.2.1.1. Opmaken van statistieken in het algemeen

Teneinde de beschikbare cijfers aan te vullen om de geïntegreerde criminaliteitsstatistieken op te maken en een zo volledig mogelijk beeld te schetsen van de criminaliteit die wordt geregistreerd door de politiediensten, heeft de DSB de gegevens samengebracht van de statistische gegevensbank¹¹, van de ANG en van de archiefgegevensbanken van het lokale niveau¹² in afwachting van de standaardisering van de voeding van de ANG.

Hiertoe werden de gegevensbanken tegelijkertijd afgesloten, namelijk op 1 oktober 2003. Bij de fusie van de gegevens afkomstig uit de verschillende registratiesystemen werden dubbele registraties bovendien geschrapt¹³.

De criminaliteitscijfers die eerder waren opgemaakt en die werden betwist, konden dus opnieuw worden berekend voor 2000, 2001 en 2002 om hun vergelijkbaarheid te garanderen.

8.2.1.2. Beschikbare gegevens inzake partnergeweld

Bepaalde gegevens die van belang zijn voor dit onderzoek zijn onmiddellijk voorhanden in de politieke criminaliteitsstatistieken die door de DSB zijn gepubliceerd voor 2000, 2001 en 2002¹⁴. Het gaat om feiten van opzettelijke slagen en verwondingen tussen (ex-)partners.

8.2.2. Gegevens die specifiek uit de ANG worden gehaald

8.2.2.1. Probleemstelling

Via de officiële politionele statistieken beschikken wij enkel over de cijfers met betrekking tot opzettelijke slagen en verwondingen tussen (ex-)partners. Aangezien het onderzoeksveld van deze studie veel ruimer is, was het nodig andere gegevens in te zamelen om de andere vormen van geweld tussen (ex-)partners of intrafamiliaal geweld af te bakenen.

8.2.2.2. Methode van extractie van gegevens

De DSB heeft gegevens gehaald uit de Algemene nationale gegevensbank (operationele gegevensbank) op basis van het bestaan van een band tussen de dader en het slachtoffer,

¹¹ Voormalige geïntegreerde interpolitonele criminaliteitsstatistieken (GICS).

¹² PIP, mini-PIP, Polis Brigade en ISLP voor 2002.

¹³ Er werd voor elke gegevensbank afzonderlijk nagegaan of er geen dubbele registraties waren.

¹⁴ Zie 'Politieke Criminaliteitsstatistieken in België' gepubliceerd door DGS/DSB/E/BGDG op 04/11/03 op de documentaire portaal-site voor de politiewereld - Internetadres: <http://www.poldoc.be/polstat.htm>.

waarvan sprake in punt 8.1.2. hierboven. Deze extractie gebeurde per arrondissement en per kwalificatie van feit geregistreerd in de ANG voor de jaren 2000, 2001 en 2002.

8.2.2.3. Verwerking van ruwe gegevens

De ruwe gegevens die werden geleverd door de DSB werden bestudeerd om het aantal verbanden dader/slachtoffer waarbij (ex-)partners betrokken zijn in het kader van feiten van “geweld” in ruime zin te bepalen. Het resultaat van deze verwerking is per jaar opgenomen in de bijlagen 2, 3 en 4.

We stellen vast dat de volgende feiten van “geweld” in de ANG werden geregistreerd:

- opzettelijke slagen en verwondingen
- bedreigingen (hoofdzakelijk met bevel of voorwaarde)
- pesterijen
- moord
- verkrachting
- aanranding van de eerbaarheid
- aanranding van de eer
- uitbuiting van ontucht/aanzetting tot ontucht/prostitutie
- bescherming van de persoonlijke levenssfeer
- wederrechtelijke vrijheidsberoving

8.3. ANALYSE

8.3.1. Registratie van feiten in de Algemene nationale gegevensbank

8.3.1.1. Vatting en codering van feiten

Dankzij de mogelijkheid die wordt geboden door de lijsten van de Algemene nationale gegevensbank (ANG) om de aard te karakteriseren van de relatie dader/slachtoffer, kunnen de feiten van geweld tussen (ex-)partners onmiddellijk worden gevonden.

De exhaustiviteit van de registratie van feiten in de ANG is uiteraard afhankelijk van de kwaliteit van de codering van de gegevens. Een onjuiste kwalificatie door de verbaliserende agenten van feiten van opzettelijke slagen en verwondingen tussen (ex-)partners of de relatie tussen dader en slachtoffer kan een onjuist beeld geven van het fenomeen.

Wij kunnen enkel de volledigheid en de kwaliteit van de codering nauwkeurig evalueren van de feiten die wij hebben geanalyseerd in het kader van dit onderzoek¹⁵. Het is echter duidelijk dat sommige arrondissementen de aard van de relatie dader/slachtoffer nagenoeg nooit coderen, waardoor wij deze arrondissementen niet onderling kunnen vergelijken en de gegevens niet op nuttige wijze kunnen exploiteren.

8.3.1.2. Aangifte en melding van feiten

Het al dan niet melden van feiten aan de politie heeft een grote invloed op het aantal geregistreerde feiten en het beeld dat men kan hebben van het fenomeen. Een hele reeks factoren kunnen de slachtoffers ertoe aanzetten om geen klacht in te dienen. Proefondervindelijk weten we dat het *dark number* in de problematiek die ons bezighoudt, zeer groot is (o.a. problematiek van geslagen vrouwen die geen klacht wensen neer te leggen).

¹⁵ Er dient opgemerkt dat de DSB een systeem uitbouwt voor het beheer van de kwaliteit voor de operationele en statistische informatie. Dankzij dit systeem kunnen de informatiestromen worden gecontroleerd en kan worden nagegaan of de procedures voor de verwerking van informatie goed zijn toegepast teneinde de betrouwbaarheid en de volledigheid van de gerechtelijke informatie te doen toenemen.

Een andere parameter waarmee rekening moet worden gehouden, is de min of meer volledige aangifte van de feiten door de politiediensten. In dit opzicht is het zeker dat de politie-ambtenaren die tussenkomen in een moeilijke familiale context eerst proberen “de zaak te regelen” zonder de betrokkene onmiddellijk voor het gerecht te brengen, wat een ontegensprekelijke impact heeft op de registratie van feiten in de ANG.

Uit de Veiligheidsmonitor die een module bevat over de melding en aangifte van misdrijven, worden we echter niets wijzer. De hoedanigheid van de (ex-)partner is immers geen parameter waarmee rekening wordt gehouden in de analyses.

8.3.1.3. Andere factoren die de vatting van feiten in de ANG kunnen beïnvloeden

Naast de menselijke factoren is er, zoals voor elke andere vorm van criminaliteit, een reeks factoren die al dan niet een invloed kunnen hebben op de registratie van feiten in de ANG, meer bepaald:

- de wijzigingen aangebracht aan het veiligheidsbeleid zowel op federaal als op lokaal vlak;
- de nieuwe procedures of wijzigingen van procedures die werden ingevoerd om feiten van geweld te akteren;
- de wijzigingen die werden aangebracht aan de registratie van feiten in de diverse informaticasystemen die vroeger werden gebruikt;
- het feit dat vanaf 2001 een onbeperkt aantal kwalificaties kan worden vermeld in een enkel proces-verbaal, terwijl er tot in 2000 slechts drie kwalificaties konden worden aangebracht;
- het verschillende beleid gevoerd door andere instanties die betrokken partij zijn bij het fenomeen.

8.3.2. Criminaliteitscijfers

8.3.2.1. Algemene beschouwingen

De politionele criminaliteitscijfers brengen slechts een gedeelte van de werkelijke criminaliteit aan het licht, met name de criminaliteit die door de politiediensten wordt geregistreerd. Deze cijfers zijn op zich dus niet voldoende om de werkelijke criminaliteit te meten. Ze benaderen slechts zeer onvolledig de werkelijkheid.

Om meer duidelijkheid te hebben omtrent deze ruwe gegevens, moeten ze in de juiste context worden geplaatst, door andere gegevens in aanmerking te nemen die bijkomende toelichting kunnen verschaffen (socio-morfologische gegevens, enz.).

Aangezien het fenomeen “geweld tussen partners” een zeer lokaal karakter vertoont, moeten de contextualisatie en de fijne analyse op dit niveau geschieden. Wij zullen ons dus beperken tot eenvoudige vaststellingen op basis van de cijfers in ons bezit en niet trachten om te precieze verklaringen te geven.

8.3.2.1.1. Politionele criminaliteitsstatistieken 2000, 2001 en 2002

De bijlagen 2 tot 4 geven per arrondissement de cijfers weer met betrekking tot opzettelijke slagen en verwondingen tussen (ex-)partners. Ter vergelijking en ter informatie hebben wij ook de cijfers met betrekking tot slagen en verwondingen in het kader van familiegeschillen en met betrekking tot slagen en verwondingen in familiekring en het totale aantal geregistreerde feiten vermeld.

8.3.2.1.2. Betrouwbaarheid en vergelijkbaarheid van de criminaliteitscijfers

Uit het toezichtsonderzoek dat het Comité P in 2002 heeft gevoerd inzake politionele criminaliteitsstatistieken is gebleken dat deze statistieken toentertijd niet de nodige garanties boden op het vlak van volledigheid noch op het vlak van de kwaliteit van de gegevens als gevolg van de overgang naar het globale telematische concept binnen de geïntegreerde

politie. In 2002 en 2003 heeft de federale politie (DSB) grote inspanningen geleverd om de voeding van de gegevensbanken te standaardiseren en de cijfers bedoeld om de politionele criminaliteitsstatistieken op te maken, aan te vullen.

Er dient eveneens op gewezen dat de categorie van opzettelijke slagen en verwondingen tussen (ex-)partners is opgedoken in de statistieken in 1998 ingevolge de invoering van de verzwarende omstandigheid voorzien door de wet van 1998. Dit is dus een betrekkelijk nieuwe categorie. Tevoren werden deze feiten geregistreerd onder de rubriek slagen en verwondingen naar aanleiding van familiegeschillen¹⁶. Vanaf 1999 is er dus een sterke daling merkbaar van het absolute aantal geregistreerde feiten in de categorie van opzettelijke slagen en verwondingen in het kader van familiegeschillen en een net zo aanzienlijke stijging van het aantal feiten in de nieuwe categorie. Gezien de wijziging in de registratiegewoonten moet er dus enig voorbehoud worden gemaakt bij de betrouwbaarheid en volledigheid van de cijfers.

8.3.2.1.3. Omvang van het fenomeen ten aanzien van de geregistreerde criminaliteit

Tussen 2000 en 2002 bedraagt het aantal opzettelijke slagen en verwondingen tussen (ex-)partners tussen 0,71 % en 0,81 % van het totale aantal feiten geregistreerd door de politiediensten.

Daarenboven bevinden deze feiten zich in een marge die schommelt tussen:

- 39,11 en 42,27 % van het totale aantal opzettelijke slagen en verwondingen in familiekring;
- 9,90 en 11,14 % van het totale aantal aantastingen van de fysieke integriteit.

8.3.2.1.4. Belang van het fenomeen binnen de arrondissementen

(1) Trend van het fenomeen

Gezien de nieuwe wijzen van voeding van de ANG, de geleidelijke inplaatsstelling van het globale telematische concept binnen de geïntegreerde politie en de wijze waarop de statistische gegevens werden opgemaakt, is het niet meer mogelijk om rekening te houden met andere criminaliteitscijfers buiten de jaren 2000, 2001 en 2002. Het is dus onmogelijk om een betrouwbare trend op lange termijn te schetsen van dit fenomeen op basis van deze drie jaren. Hiervoor zal nog wat geduld moeten worden geoefend.

(2) Specialisatie-index 2002

Het is mogelijk om een specialisatie-index¹⁷ te berekenen voor de meest recente gegevens (cijfers 2002). Deze index geeft het belang weer dat de feiten van opzettelijke slagen en verwondingen tussen (ex-)partners vertegenwoordigen binnen elk arrondissement in verhouding tot het totale aantal feiten.

In bijlage 5 wordt de specialisatie-index 2002¹⁸ grafisch weergegeven.

We stellen vast dat de index in acht arrondissementen zeer nauw aanleunt bij het gemiddelde en dat acht arrondissementen een matig divergente index vertonen.

¹⁶ Deze categorie omvatte de feiten gepleegd door en op samenwonenden, zelfs indien er wettelijk gezien geen bloedband of band door huwelijk tussen deze personen bestaat.

¹⁷ Dit is de verhouding tussen twee cijfers: (1) het aantal feiten van opzettelijke slagen en verwondingen tussen (ex-)partners voor het arrondissement gedeeld door het totale aantal feiten voor het arrondissement; (2) het aantal feiten van opzettelijke slagen en verwondingen tussen (ex-)partners voor alle arrondissementen samen gedeeld door het totale aantal feiten voor alle arrondissementen samen. Een cijfer van 1 wijst erop dat het arrondissement rond het algemeen gemiddelde schommelt. Een cijfer groter dan 1 wijst erop dat het arrondissement meer 'gespecialiseerd' is in het geanalyseerde fenomeen, terwijl een cijfer kleiner dan 1 aanduidt dat het fenomeen minder vertegenwoordigd is binnen het arrondissement.

¹⁸ De indices van de grafiek worden ingedeeld volgens kleur: (1) licht: arrondissementen met een index zeer dicht bij het gemiddelde; (2) iets donkerder: arrondissementen waarvan de index licht tot matig afwijkt van het gemiddelde; (3) zeer donker: arrondissementen waarvan de index sterk afwijkt van het gemiddelde.

Het meeste markante zijn de twaalf arrondissementen waarvan de index sterk afwijkt van het gemiddelde.

De arrondissementen Aarlen, Brugge, Dinant, Eupen, Hoesi, Marche-en-Famenne en Nijvel hebben de laagste specialisatie-index. Met uitzondering van Brugge en Nijvel, is het totale aantal geregistreerde feiten binnen deze arrondissementen relatief laag.

In de arrondissementen Dendermonde, Hasselt, Namen, Oudenaarde en Tongeren daarentegen is dit fenomeen eerder oververtegenwoordigd.

8.3.2.2. Uittreksels uit de ANG voor 2000, 2001 en 2002

8.3.2.2.1. Beperkingen gebonden aan de cijfers

(1) Aard van de cijfers

De cijfers voor de jaren 2000, 2001 en 2002 houden enkel rekening met het aantal verbanden tussen dader en slachtoffer geregistreerd in de ANG. Het gaat dus niet om het aantal zaken, dossiers, feiten of processen-verbaal. Het is dus perfect mogelijk dat er verschillende verbanden bestaan tussen dezelfde dader en hetzelfde slachtoffer in het kader van diverse inbreuken die het voorwerp zijn van eenzelfde proces-verbaal.

(2) Volledigheid van de cijfers

De cijfers geleverd door DSB zijn de cijfers afkomstig uit uittreksels uit de enige operationele gegevensbank, de ANG. Het gaat dus enkel om feiten geregistreerd in de ANG. Hierdoor zijn ze waarschijnlijk niet volledig, want niet verwerkt en niet 'aangevuld' met gegevens afkomstig uit andere gegevensbanken, zoals het geval was bij het opmaken van de officiële politie-statistieken gepubliceerd door DSB voor 2000, 2001 en 2002.

Bovendien spreekt het voor zich dat de volledigheid van de cijfers zeer nauw verbonden is met de kwaliteit van de codering van het verband tussen dader en slachtoffer. Zoals reeds werd onderstreept, moet worden vastgesteld dat niettegenstaande sommige arrondissementen dit kenmerk op zeer correcte wijze coderen, andere deze codering nagenoeg nooit toepassen.

(3) Vergelijking met andere cijfers

Gelet op de voorgaande beschouwingen, kunnen de cijfers die uit de ANG worden gehaald op basis van de verbanden dader/slachtoffer geenszins worden vergeleken met andere cijfers (onder andere politieke criminaliteitsstatistieken).

8.3.2.2.2. Analyse van de cijfers

Aangezien de cijfers niet volledig zijn, kan geen trend worden geschetst over de evolutie in de tijd van de verschillende vormen van feiten van geweld tussen (ex-)partners noch een relevante vergelijking worden gemaakt tussen de arrondissementen.

Wij kunnen wel een kwantitatief klassement in dalende orde opstellen op basis van het percentage van verbanden dader/slachtoffer waarbij (ex-)partners betrokken zijn waarbij het jaar 2002 als referentie wordt genomen (meest recente cijfers).

Feiten geregistreerd in de Algemene nationale gegevensbank	% verbanden dader/slachtoffer waarbij (ex-)partners betrokken zijn		
	2000	2001	2002
Opzettelijke slagen en verwondingen	36,27	37,11	51,57
Bedreigingen	21,03	20,46	15,1
Pesterijen	3,1	6,09	8,28
Moord	2,36	2,95	2,61
Verkrachting	4,65	4,38	2,4
Aanranding van de eerbaarheid	1,71	2,09	1,2
Aanranding van de eer	2,2	1,9	0,53

Feiten geregistreerd in de Algemene nationale gegevensbank	% verbanden dader/slachtoffer waarbij (ex-)partners betrokken zijn		
	2000	2001	2002
Uitbuiting/Aanzetting tot ontucht/Prostitutie	0,41	0,67	0,33
Bescherming van de persoonlijke levenssfeer	1,22	0,1	0,2
Wederrechtelijke vrijheidsberoving	0,65	0,38	0,13
Andere misdrijven*	26,41	23,88	17,64

* De categorie andere misdrijven bevat de verbanden dader/slachtoffer in het kader van strafrechtelijke feiten waarbij (ex-)partners betrokken zijn, maar die geen gewelddadig karakter vertonen (valsheden, oplichting, diefstal, enz.).

Uit deze tabel blijkt dat opzettelijke slagen en verwondingen, bedreigingen (hoofdzakelijk bedreigingen met bevel of voorwaarde) en pesterijen de belangrijkste vormen van geweld tussen (ex-)partners zijn. Dit klassemment lijkt overeen te stemmen met de proefondervindelijke kennis die we hebben van het fenomeen.

Wanneer we de kwantitatief belangrijkste vormen van geweld bijeenbrengen, kunnen we opereren dat het fenomeen in hoofdzaak terug te brengen is tot de drie volgende groepen:

- slagen en verwondingen in ruime zin: opzettelijke slagen en verwondingen en moorden
- bedreigingen in ruime zin: bedreigingen met bevel of voorwaarde en pesterijen
- zedenfeiten: verkrachting en aanranding van de eerbaarheid

Uit uittreksels geleverd door DSB blijkt eveneens dat het percentage verbanden dader/slachtoffer waarbij (ex-)partners betrokken zijn, schommelt tussen 64,69 en 66,18 % van het aantal verbanden in het kader van de familiekring voor de periode 2000-2002. We kunnen hieruit afleiden dat het fenomeen van de intrafamiliale criminaliteit is toegespitst op de problematiek van (ex-)partners.

	Aantal verbanden		
	2000	2001	2002
Verbanden dader/slachtoffer binnen de familiekring	1854	1593	2314
Verbanden dader/slachtoffer waarbij (ex-)partners betrokken zijn	1227	1051	1497
% verbanden dader/slachtoffer waarbij (ex-)partners betrokken zijn	66,18%	65,97%	64,69%

Bron: Uittreksels uit de ANG geleverd door DSB

8.4. ALGEMENE DIRECTIE VAN DE GERECHTELIJKE POLITIE (DGJ) - DIRECTIE VAN DE BESTRIJDING VAN DE CRIMINALITEIT TEGEN PERSONEN (DJP)

8.4.1. Contact met de directeur DGJ/DJP

Op datum van 2 december 2003 hebben wij contact gehad met het diensthoofd van de Directie van de bestrijding van de criminaliteit tegen personen.

Hij heeft ons enkele bedenkingen meegedeeld met betrekking tot de betrokkenheid van de DGJ/DJP bij de problematiek van dit toezichtsonderzoek:

- Volgens hem zou het fenomeen niet echt tot de bevoegdheid van de centrale diensten van de federale politie horen. Gezien zijn aard zou dit fenomeen veeleer een bevoegdheid van de lokale politie zijn.
- Het fenomeen wordt binnen zijn dienst niet als prioriteit beschouwd, er werden andere prioriteiten bepaald. Deze stand van zaken houdt echter geen ontkenning in van het werkelijke bestaan noch van het belang van dit fenomeen.
- Indien het fenomeen als prioriteit zou moeten worden behandeld op het niveau van de DGJ/DJP, dan zou de cel 'Geweld tegen personen' van de dienst 'Agressie' zich met deze problematiek moeten bezighouden.

- Er zou rekening zijn gehouden met sommige parameters die verband houden met dit fenomeen bij het opstellen van het nationaal politieel veiligheidsbeeld 2000-2001 (NPVB).
- Het is niet uitgesloten dat federale steun wordt verleend aan het lokale niveau door tussenkomst van de gedeconcentreerde federale politie en de bestuurlijke directeurs-coördinatoren (DirCo). In dat geval zou het hoofdzakelijk gaan om de inzet van strategische analisten om studies te maken over het fenomeen.
- Er bestaat geen specifieke gegevensbank voor de inzameling van informatie met betrekking tot het fenomeen. Dit soort gegevens wordt trouwens niet ingezameld.
- Er werd geen recente en gestructureerde analyse gemaakt van het fenomeen partnergeweld op het niveau van de diensten van de DGJ.
- In het kader van de werking van de federale politie worden de leden van de DJP in het algemeen en de dienst 'Agressie' in het bijzonder geconfronteerd met het fenomeen naar aanleiding van het onderzoek van andere vormen van geweld die tot de federale prioriteiten behoren. Zo kan elke studie uitgevoerd door de strategische analisten, bij het onderzoek van de hoedanigheid van de slachtoffers en daders, enkele vaststellingen inzake partnergeweld bevatten.

8.4.2. Beschouwing van het fenomeen in het kader van het nationaal politieel veiligheidsbeeld

8.4.2.1. Algemeen

In het verlengde van de beschouwingen van het diensthoofd van DGJ/DJP, zijn wij nagegaan in welke mate het fenomeen partnergeweld in aanmerking werd genomen voor de bepaling van de prioriteiten in het kader van het nationaal politieel veiligheidsbeeld (NPVB).

Het NPVB werd ontwikkeld binnen de federale politie om de politionele veiligheidsproblemen duidelijk te identificeren, de omvang ervan te evalueren en aan de verantwoordelijke politie-overheden de nodige elementen aan te reiken opdat ze hun prioriteiten zouden kunnen bepalen rekening houdend met het belang en de ernst van deze fenomenen¹⁹.

De eerste versie van dit instrument was het veiligheidsbeeld 2001-2002 en werd gebruikt in het kader van het nationaal veiligheidsplan (NVP) 2003-2004.

8.4.2.2. Fenomenen waarmee rekening is gehouden in het NPVB

De fenomenen waarmee rekening is gehouden in het NPVB voor de selectie van de prioriteiten hebben betrekking op criminaliteit, verkeer en openbare orde. Wat de criminaliteit betreft, kunnen de aanvankelijk geselecteerde fenomenen behoren tot één van de drie volgende categorieën: misdrijven²⁰, criminele figuren²¹ of ruimere fenomenen²².

Het fenomeen misdrijven tegen de fysieke integriteit (moord, doodslag, slagen en verwondingen, bedreigingen, zedendelicten, enz.) maakt deel uit van de selectie. In deze categorie bevinden zich heel wat feiten van partnergeweld, een fenomeen dat echter niet als dusdanig is opgenomen.

¹⁹ Zie in dit verband de brochure 'Nationaal Politieel Veiligheidsbeeld 2000-2001' uitgegeven door de dienst strategische analyse van de federale politie in april 2002.

²⁰ Misdrijven beschreven in het Strafwetboek.

²¹ Benadering van criminele incidenten die nauw aansluiten bij de dagelijkse realiteit en de politiepraktijk.

²² Activiteitendomeinen van criminelen die een geheel vormen op basis van een welbepaalde context, maar die verschillende zeer diverse misdrijven kunnen inhouden.

8.4.2.3. Methode om de prioritaire fenomenen te bepalen

De benadering in het kader van het NPVB bestaat erin de veiligheidsfenomenen onderling te vergelijken door gebruik te maken van een multicriteria-beslissingsmethode. De veiligheidsfenomenen zijn beschreven op basis van diverse kenmerken waarbij elk kenmerk betrekking heeft op een bepaald aspect op het vlak van het belang, de ernst of de problematische aard van de fenomenen.

8.4.3. Nieuwe criminaliteitstendensen

In het hoofdstuk over de nieuwe criminaliteitstendensen²³ van het NPVB wordt vastgesteld dat er steeds meer geweld wordt gebruikt in de verschillende lagen van de samenleving²⁴. In het gedeelte over het huiselijk geweld kunnen we het volgende lezen: *“Huiselijk geweld is geweld gepleegd tussen de leden van eenzelfde gezin. Dit is geen nieuw fenomeen, maar wel een sterk onderschat fenomeen. De meeste gevallen van doodslag vloeien immers voort uit familiale of echtelijke ruzies die fataal aflopen omdat er zich wapens binnen bereik van de daders bevinden. In België raakt dit soort gevallen de publieke opinie nog meer wanneer blijkt dat het slachtoffer in het verleden meermaals klacht had ingediend”*.

8.4.4. Conclusies en aanbevelingen van de opstellers van het NPVB

De opstellers van het NPVB besluiten²⁵ dat één van de belangrijkste nieuwe tendensen is *“een toename van geweld bij alle soorten misdrijven. Er wordt meer geweld aangewend zowel in de gezinnen als op school of op het werk, maar ook in de misdaadmilieus ...”*.

Op basis van de gemaakte analyse suggereren ze tevens dat de eerste en de tweede groep feiten die respectievelijk de ernstigste en de ernstige fenomenen weergeven, zouden kunnen worden beschouwd als prioritaire fenomenen voor de federale politie en, in voorkomend geval, voor de lokale politie.

In deze groep van ernstige fenomenen treffen we de misdrijven tegen de fysieke integriteit aan die partnergeweld inhouden.

8.4.5. Beschouwing van het fenomeen “misdrijven tegen de fysieke integriteit” in het kader van het nationaal veiligheidsplan

Het nationaal veiligheidsplan wordt voorbereid door de federale politie. Het omvat onder andere de prioritaire doelstellingen van de federale politie bepaald door de ministers van Binnenlandse Zaken en van Justitie, de manier waarop ze moeten worden verwezenlijkt en de verdeling van de middelen.

De misdrijven tegen de fysieke integriteit zijn opgenomen als prioriteit in het nationaal veiligheidsplan 2003-2004, maar hoofdzakelijk onder de aspecten met betrekking tot seriegewijs gepleegde feiten. Het is de strijd tegen dit soort criminaliteit die werd geconcretiseerd in operationele doelstellingen. Er werd geen bijzondere aandacht besteed aan de strijd tegen het fenomeen partnergeweld of, in ruimere zin, het fenomeen intrafamiliaal geweld.

8.4.6. Analyse

Dat het fenomeen partnergeweld niet als dusdanig als prioriteit is opgenomen in het nationaal veiligheidsplan, betekent niet *ipso facto* dat het bestaan en/of het belang ervan wordt genegeerd.

De multicriteria-beslissingsmethode die wordt gebruikt in het kader van het NPVB werd toegepast op het fenomeen ‘aantasting van de fysieke integriteit’ in de ruime zin (alle vormen van aantasting van de fysieke integriteit) en niet op de diverse bestanddelen van het

²³ Deze vaststellingen worden gedaan op basis van gegevens ingezameld vanuit open bronnen.

²⁴ Brochure ‘Nationaal Politieel Veiligheidsbeeld 2000-2001’, p. 81-82.

²⁵ Brochure ‘Nationaal Politieel Veiligheidsbeeld 2000-2001’, p. 97.

fenomeen. In deze stand van zaken kan geen objectief klassement worden opgesteld van de verschillende bestanddelen van het fenomeen in het algemeen en van het fenomeen partnergeweld in het bijzonder.

Het partnergeweld en het intrafamiliaal geweld vertonen inderdaad *a priori* een sterk lokaal karakter gezien de plaats waarop de misdrijven worden gepleegd en gezien hun erg begrensde gevolgen. Het is dus goed denkbaar dat dit aspect van het fenomeen ‘aantasting van de fysieke integriteit’ niet als prioriteit werd beschouwd op federaal niveau wegens dit uitgesproken lokale karakter²⁶. Andere vormen van aantasting van de fysieke integriteit, meer aangepast aan de federale specificiteiten, lijken dus de voorrang te hebben gekregen.

9. LOKALE POLITIE

Deze rubriek omvat de analyse van de onderzoeken gevoerd in de tien politiezones. De punten 9.1 tot en met 9.7 beschrijven de resultaten van de gesprekken met de diverse zonechefs en hun beleidsmedewerkers, gegroepeerd rond een aantal functies met betrekking tot de politionele aanpak van het probleem. Vervolgens synthetiseren we de tien groeps gesprekken met hoofdinspecteurs en inspecteurs uit de operationele diensten. Dit laatste geeft goed weer hoe de eerstelijns politie omgaat met het fenomeen, wanneer ze er beroepshalve mee geconfronteerd wordt.

9.1. BENADERING VAN HET FENOMEEN – ZONAAL VEILIGHEIDSPAN

PZ 5276 (Jodoigne): gezien de erg beperkte politiecapaciteit worden de acties betreffende de prioriteiten²⁷ van het zonaal veiligheidsplan (ZVP) gepresteerd als overuren.

In deze omstandigheden en rekening houdend met de wensen van de bevolking, is het geweld waarvan sprake niet opgenomen in het ZVP. Gezien het optreden van de dienst slachtofferhulp en het bestaan van een begeleidingscomité voor de diensten slachtofferbejegening, werd een informaticatool voor het personeel ontwikkeld, die momenteel wordt geïmplementeerd. Tegelijkertijd werd een partnerschap aangegaan met de vzw “Le Relais”²⁸ die momenteel over 3 opvanghuizen beschikt in Jodoigne.

PZ 5292 (Weser-Göhl): dit fenomeen is geen prioriteit in deze zone. In 2003 werden er 21 gevallen van partnergeweld vastgesteld, bovendien was er veeleer sprake van geschillen dan van gevallen van opzettelijke slagen en verwondingen. Bij de bepaling van de prioriteiten werd het fenomeen opgenomen in de selectietabel, maar alle betrokken partijen hebben dit punt geschraapt gezien de geringe zichtbaarheid ervan op lokaal niveau.

Het parket is wel gevoelig voor dit soort van misdrijven en volgt de opmerkelijke zaken op en vergewist er zich van dat er geen druk gepaard gaat met de intrekking van klachten.

PZ 5300 (Famenne-Ardenne): gezien het tekort aan politiecapaciteit wilde de korpschef het aantal prioriteiten in het ZVP beperken. Toen dit plan werd opgemaakt, heeft de procureur des Konings dit punt laten inschrijven in de prioriteiten van het plan onder de benaming “Seksueel misbruik en intrafamiliaal geweld”, de zevende prioriteit (op 16). Het optreden terzake beperkt zich tot initiatieven die een “gewone”²⁹ behandeling van de zaak vergen.

Er moet worden onderstreept dat in de zone de “opzettelijke slagen en verwondingen tussen partners en ex-partners” voor de jaren 2000-2002 jaarlijks gemiddeld 0,5 % van het totale aantal feiten vertegenwoordigen, hetzij 26 gevallen op 5 219 geregistreerde gevallen.

²⁶ Niettegenstaande de studie die werd uitgevoerd in het kader van het NPVB de nadruk legt op een sterke toename van dit type criminaliteit, op een stijging van het geweld binnen de maatschappij en op het feit dat ‘huiselijk geweld’ een sterk onderschat fenomeen is dat een rol speelt in de meeste gevallen van doodslag.

²⁷ Verkeersveiligheid, diefstal in woningen en “overlast”.

²⁸ De vzw is een initiatief van het OCMW van de streek, in de woningen kan tijdelijk eerstelijns hulp worden geboden (in principe, 1 week, verlengbaar).

²⁹ Omschrijvingen van het fenomeen door het parket, samenwerking met de sociale diensten, enz.

PZ 5303 (Namen): partnergeweld is geen prioriteit in het ZVP. Dit fenomeen werd door de verschillende actoren die het veiligheidsplan hebben opgesteld, niet opgenomen in de lijst van mogelijke prioriteiten. De overheden of externe partners hebben geen vraag in deze zin geformuleerd.

Er zijn geen projecten in verband met partnergeweld omdat de zone Namen maar weinig te maken heeft met dit fenomeen (340 feiten op 13 640 geregistreerde feiten, hetzij 2,5 %).

PZ 5334 (Botte du Hainaut): de prioriteit is niet ingeschreven in het huidige ZVP, maar zal dit wel zijn in het volgende. Op basis van de inlichtingen waarover de korpschef momenteel beschikt, zal dit punt worden opgenomen als tweede of derde prioriteit, na verkeersveiligheid en misschien verdovende middelen.

De cijfers in het bezit van de korpschef (afkomstig van ISLP) wijzen op ongeveer 50 feiten gedurende de afgelopen zes maanden en bovendien heeft 25 % van de interventies van de persoon die instaat voor slachtofferonthaal betrekking op dergelijke gevallen.

PZ 5432 (Sint-Niklaas): partnergeweld is niet aangeduid als prioriteit of als aandachtspunt en wordt in de reguliere werking behandeld. Tijdens de voorbereiding van het zonaal veiligheidsplan (analyse van de omgeving, wetenschappelijke onderbouw) is het fenomeen niet aan bod gekomen. De korpschef voegde eraan toe dat er in de stad veel sociale netwerken bestaan waarmee de politie samenwerkt. In de toekomst zijn er geen plannen om het fenomeen als prioriteit op te nemen. Het probleem kwam nog niet aan de orde in de zonale veiligheidsraad.

PZ 5456 (VLAS): partnergeweld vormt geen prioriteit of aandachtspunt in het zonaal veiligheidsplan. Geweld als algemeen fenomeen is echter wel opgenomen. Het item geweld vormt een permanent aandachtspunt doorheen de diverse prioriteiten van het zonaal veiligheidsplan.

PZ 5376 (Sint-Truiden): de aanpak van het fenomeen maakt niet specifiek deel uit van het zonaal veiligheidsplan. Er wordt wel aandacht besteed aan de problematiek en mogelijk komt huiselijk geweld als aandachtspunt in het volgende veiligheidsplan. De burgemeester besteedt in zijn publicatie over veiligheid in de stad namelijk de nodige aandacht aan huiselijk geweld.

PZ 5355 (Voorkempen): aangezien het nationaal veiligheidsplan de problematiek vermeldt, werd deze in de zone Voorkempen opgenomen in het zonaal veiligheidsplan. Er werd een project opgestart rond de aanpak van intrafamiliaal geweld. Ondersteund door een projectbegeleider werkte een projectgroep een draaiboek uit waarin beschreven wordt hoe interveniërende politieambtenaren moeten handelen bij familiaal geweld.

PZ 5395 (Haacht): het fenomeen is niet ingeschreven in het zonaal veiligheidsplan. Er is wel een korpsrichtlijn die voorschrijft hoe meldingen van partner- en intrafamiliaal geweld moeten worden afgehandeld. De processen-verbaal worden voorzien van de vermelding "intrafamiliaal geweld".

9.2. GEÏNTEGREERDE AANPAK, FENOMEENOPVOLGING OP LOKAAL NIVEAU

Aansluitend op de benadering van het fenomeen werd nagegaan of de feiten van partnergeweld op het lokale niveau op één of andere manier worden opgevolgd.

In de meeste zones bekijkt de zonechef (of het diensthoofd interventie of een andere verantwoordelijke) elke ochtend de interventies in de politiezones aan de hand van de meldingen van de vorige 24 uur. De dienst slachtofferbejegening doet dit eveneens. Het is deze laatste dienst die meestal een overzicht behoudt van het fenomeen. In het merendeel van de zones worden de tussenkomsten partnergeweld niet systematisch bijgehouden. De dienst slachtofferbejegening volgt de dossiers op in die zin dat aan bijkomende politionele slachtofferbejegening wordt gedaan, wanneer dit door de interveniërende politieambtenaren als noodzakelijk gesignaleerd werd of wanneer het slachtoffer daarom verzocht heeft.

In twee zones worden alle gemelde gevallen van intrafamiliaal geweld (inclusief partnergeweld) opgevolgd door een dienst die zich voornamelijk bezighoudt met de jeugd- en gezinsproblematiek. Met opvolging bedoelt men hier vooral de registratie van de feiten en het geven van advies aan de betrokkenen.

In de zone VLAS wordt, in het kader van een provinciaal project, elk slachtoffer van geweldpleging opnieuw gecontacteerd.

Er blijkt dat verschillende zonechefs wel aandacht hebben voor het probleem, maar dit gewoon beschouwen als één van de vele fenomenen waarmee de politie geconfronteerd wordt. Zij baseren zich daarvoor onder meer op de criminaliteitscijfers die doorwegen bij het bepalen van de prioriteiten. Bovendien gaan veel leidinggevendenden ervan uit dat het aanbod dat ze actueel aanbieden, toereikend is. Het argument dat partnergeweld volgens de politie-statistieken van de zone niet veel voorkomt, werd door meerdere gesprekspartners gehanteerd.

Diverse zonechefs meldden ons dat er, in het kader van dit specifieke fenomeen, geen goede coördinatie of afstemming is tussen het parket, de politie en de hulpverlening.

9.3. OPLEIDING

In één zone is wekelijks een opleidingsdag voorzien. Naast het vaste onderwerp geweldsbeheersing, is er plaats voor theoretische uiteenzettingen over actuele problemen of fenomenen. Door de invoering van een beurtrol neemt elk personeelslid meerdere keren per jaar deel aan deze interne opleiding. Het onderwerp slachtofferbejegening (richtlijnen uit de OOP15ter) kwam reeds aan bod en werd gevolgd door alle leden van de interventie- en de wijkdienst.

Alle zones beschikken over minstens één personeelslid dat een externe cursus slachtofferbejegening heeft gevolgd.

In de meeste korpsen werden door het personeel geen opleidingen gevolgd inzake partnergeweld of een daaraan gerelateerde materie.

Wel wordt door verscheidene zonechefs aangehaald dat verschillende van hun personeelsleden in het verleden cursussen³⁰ volgden die bijdragen tot een professionele aanpak van onder meer interventies rond partnergeweld.

Eén korps organiseerde in samenwerking met een externe partner een uiteenzetting waarin de officieren van gerechtelijke politie van de zone op de hoogte gebracht werden van de manier waarop de politie met partnergeweld kan omgaan.

Algemeen gesteld, volgen politieambtenaren de baremische opleidingen van hun keuze. Hoewel in sommige van deze opleidingen bekwaamheden kunnen verworven worden die nuttig kunnen zijn bij interventies inzake partnergeweld, wordt geen baremische opleiding voorzien die expliciet aandacht aan dit of een aanverwant fenomeen besteedt. In zeven zones werd de doeltreffendheid van de baremische opleiding in twijfel getrokken, zowel met betrekking tot de behoeften van de politiemensen als tot de keuze van de docenten, wier profiel vaak weinig overeenkomst vertoont met het vak dat gedoceerd wordt.

9.4. REGISTRATIE

9.4.1. Proces-verbaal

Vaststellingen van partnergeweld horen in een proces-verbaal geregistreerd te worden onder misdrijfnummer 43 (slagen en verwondingen). Alle zones gebruiken de in het ISLP-systeem voorziene boomstructuur om een misdrijfnummer aan het proces-verbaal toe te kennen. Bij juist gebruik betekent dit dat de correcte misdrijfnummer automatisch gegenereerd wordt. In alle bezochte zones is er één of andere vorm van controle van de processen-verbaal voorzien. Toch erkent één zonechef dat niet kan uitgesloten worden dat bepaalde feiten van partnergeweld verkeerdelijk gevat worden als echtelijk geschil (nummer 42) of onder de algemene noemer slagen en verwondingen. In een andere zone blijkt dat er verwarring bestaat omtrent het gebruik van de juiste nummer en worden feiten van slagen tussen partners soms gevat onder nummer 42.

³⁰ Men verwijst in dit verband meestal naar cursussen conflicthantering en actief luisteren.

In op één na alle zones uit de steekproef stellen de vaststellers of de personen die de klacht ontvangen zelf het proces-verbaal op. In de politiezone Namen geldt dit niet voor partnergeweld. In elke groep van interventieploegen voorziet deze zone een gespecialiseerde hoofdinspecteur (minimum diploma sociaal assistent) die in dergelijke gevallen meestal het proces-verbaal opstelt.

9.4.2. Melding

Elke politietussenkomst wordt in de bezochte zones geregistreerd in de module melding van ISLP. Wanneer er om één of andere reden geen proces-verbaal wordt opgesteld, is de tussenkomst dus terug te vinden in de meldingen. Met betrekking tot het gebruik van deze module melden alle zones eenzelfde probleem. Bij aanmaak van een melding in het systeem moet de reden van de oproep ingegeven worden. Zodra ingevoegd, kan deze reden niet meer gewijzigd worden.

Wanneer de aanmaak van de melding achteraf gebeurt door de politieambtenaren die ter plaatse gingen, doen er zich geen problemen voor. In verschillende zones wordt de eerste melding echter aangemaakt door de persoon die de vraag tot tussenkomst ontvangt. Dit gebeurt dan op basis van de informatie die op dat moment voorhanden is.

Wanneer achteraf echter blijkt dat de interventie een andere grond heeft, dan kan de aanvankelijk ingebrachte reden dus niet meer gewijzigd worden³¹. Het systeem laat weliswaar toe om in een apart vak vrije tekst aan de melding toe te voegen, maar dit bemoeilijkt de exploitatie. Om de exacte reden van tussenkomst te weten, is het dan nodig de vrije tekst te raadplegen.

Uit de gesprekken kunnen we veralgemenen dat het actualiseren van de meldingen in de praktijk wel voor problemen zorgt. Niet alle politieambtenaren hebben immers de reflex om de meldingen na het beëindigen van hun tussenkomst van aanvullende contextinformatie te voorzien.

9.5. SLACHTOFFERBEJEGENING

De meeste zones (9 van de 10) beschikken over een sociale kaart. Eén Franstalige zone is bezig met de ontwikkeling ervan. De “sociale kaart” is een naslagwerk dat de functieomschrijvingen, de adressen en telefoonnummers bevat van diverse diensten die nuttig kunnen zijn voor hulp aan slachtoffers. Deze naslagwerken (in papieren versie en/of geautomatiseerd) zijn, afhankelijk van de bezochte zone, samengesteld door verschillende instanties (provincie, gemeente, dienst slachtofferzorg, de politie zelf, enz.).

Er werd vastgesteld dat de lijsten up-to-date gehouden worden door een halfjaarlijkse of jaarlijkse aanpassing, één Nederlandstalige zone vormde hierop een uitzondering. Haar sociale kaart, opgesteld door een externe dienst, was al enige tijd niet meer aangepast, maar dit werd niet als een probleem beschouwd omdat de mensen van de dienst slachtofferbejegening de belangrijkste contactpersonen kenden.

Alle zones stelden folders ter beschikking van het publiek en gebruikten posters als informatie-medium. Hier werd onze aandacht gevestigd op het feit dat het vaak moeilijk is om folders en posters in het Duits te verkrijgen, een vaststelling die ook voor andere materies geldt.

³¹ Een voorbeeld kan dit verduidelijken: mensen bellen de politie om te zeggen dat er bij de burens veel lawaai is. De oproep wordt in de module ‘melding’ ingebracht als *nachtlawaaai* (eventueel met uitbreiding *personen*) en een ploeg wordt ter plaatse gestuurd. Daar blijkt dat een ernstige echtelijke ruzie aan de gang is. Wanneer er een proces-verbaal wordt opgesteld, rijst er geen groot probleem want dan kan de exploitatie achteraf gebeuren aan de hand van de gegevens (misdrijf-aanwijzer) uit de module ‘proces-verbaal’. Wanneer echter “bemiddelend wordt opgetreden” en geen proces-verbaal wordt opgesteld, is exploitatie enkel mogelijk aan de hand van de module ‘melding’ (of via een interventieverslag zoals het IPOG-systeem). In die module kan de oorspronkelijke kwalificatie nachtlawaai niet meer aangepast worden en zal men, om de juiste toedracht van de feiten te kennen, de vrije tekst moeten raadplegen.

Alle zonechefs zeggen dat een attest van klachtneerlegging afgeleverd wordt. Naargelang de omstandigheden wordt dit meteen of later aan het slachtoffer overhandigd.

In geen van de bezochte korpsen bestaan er in verband met partnergeweld concrete samenwerkingsafspraken met instellingen uit de hulpverlenings- of welzijnssector. Er worden wel overal formele en informele contacten onderhouden met de belangrijkste partners uit de sector. In enkele zones was er sprake van een zeer goede informele samenwerking, vaak gebaseerd op een doorheen de jaren gegroeid wederzijds vertrouwen.

De zonechefs beschikken dagelijks over een overzicht van alle politietussenkomsten. Dergelijke lijst van meldingen wordt in het merendeel van de bezochte zones eveneens geraadpleegd door de dienst slachtofferbejegening.

In geen van de bezochte zones zijn er specifieke korpsrichtlijnen voor de bejegening van slachtoffers van partnergeweld. In de zone waar het fenomeen een prioriteit vormt, werd hieraan wel aandacht besteed in het project dat terzake werd opgestart.

9.6. EERSTELIJNSPOLITIE

In één zone was men op de hoogte van parketrichtlijnen inzake partnergeweld of intrafamiliaal geweld. In de andere zones deelde men ons mee dat er geen parketvoorschriften waren.

In vijf zones zijn er korpsrichtlijnen met betrekking tot de materie:

- Een zone verduidelijkt wanneer de dienst slachtofferbejegening dient gecontacteerd te worden en meldt dat in principe steeds proces-verbaal dient opgesteld te worden (de richtlijnen dateren van na de aankondiging van ons onderzoek).
- In een andere zone worden de mogelijkheden van hulpverlening en mogelijke contactpersonen opgesomd.
- In Namen wordt in dit verband de rol van de gespecialiseerde hoofdinspecteur en van de lokale recherche verduidelijkt, alsook de principes van onthaal van slachtoffers. Er bestaat eveneens een canvas (soort geheugensteun) voor het opstellen van processen-verbaal.
- Een andere zone heeft richtlijnen verspreid in verband met de politionele aanpak van intrafamiliaal en partnergeweld, van vaststelling tot slachtofferbejegening (de richtlijnen dateren van na de aankondiging van ons onderzoek, maar de zone beschikt wel over een aantal personeelsleden die de cursus intrafamiliaal geweld hebben gevolgd).
- In de vijfde zone loopt een project. In het volgende hoofdstuk wordt daar iets dieper op ingegaan.

De uitvoering van kantschriften terzake wordt meestal toevertrouwd aan de wijkagent, maar eveneens aan de oorspronkelijke vaststellers. Ernstige feiten worden toevertrouwd aan de lokale recherche of, in twee zones, aan de dienst jeugd en gezin.

In alle zones zijn er voor de opvolging van de processen-verbaal één of meer controle-momenten voorzien. In de meeste zones betreft het enkel een vormelijke controle op een aantal technische aspecten en geen inhoudelijke opvolging.

9.7. PROJECTMATIGE AANPAK

In opdracht van de zonechef werd in de politiezone Voorkempen een project opgestart met aandacht voor het fenomeen intrafamiliaal geweld.

Aan de hand van een stappenplan en met gebruik van een aantal technieken werd door een projectploeg (met uitzondering van de projectleider, enkel bestaande uit leden van het basis-kader) een aanpak uitgewerkt waardoor de kwaliteit van de politionele dienstverlening in verband met intrafamiliaal geweld, en dus ook partnergeweld, kon verhoogd worden.

De resultaten van het project werden gebundeld in een draaiboek. Samenvattend worden de oplossingen omschreven in vijf kernachtige titels:

- checklist
- eenvormig proces-verbaal
- dossierbeheer
- goede doorverwijzing
- nazorg en opvolging

De praktijkgerichte oplossingen werden in de politiezone ingevoerd en na een eerste periode waarin er nogal wat weerstanden waren, passen de meeste politieambtenaren de richtlijnen toe in hun dagelijks werk. Uit het groepsgesprek bleek dat men verwachtte dat na verloop van tijd iedereen overtuigd zou zijn van het nut van de voorgestelde oplossingen. De leden van deze zone waren duidelijk goed op de hoogte van wat politieel optreden in het kader van intrafamiliaal geweld kan inhouden.

9.8. GROEPSPREK MET POLITIEAMBTENAREN

9.8.1. Doel en randfactoren

Met dit onderdeel van de enquête beoogden wij kennis te krijgen van de ervaringen en de bestaande praktijken van de politiemensen die in hun dagelijks werk geconfronteerd kunnen worden met de problematiek. Deze werkwijze liet ons toe om een zicht te krijgen op de praktische werkwijze eerder dan op de theoretische richtlijnen terzake. Het doel van het groepsgesprek bestond er dan ook in om een dialoog op gang te brengen, niet enkel tussen de moderators en de leden van de politiezone maar eveneens tussen de politieambtenaren onderling. De vragenlijst voorzien voor het groepsgesprek fungeerde daarbij enkel als leidraad en vooral als aanzet tot het gesprek.

In de meeste zones ontspoon zich inderdaad een gesprek tussen de verschillende deelnemers, vooral wanneer deze diverse functies in de organisatie vervulden.

Aan de deelnemers werd duidelijk gemaakt dat het niet onze bedoeling was om *in concreto* over hun werkwijze een waardeoordeel uit te spreken of om de aanpak van verschillende politiezones te quoteren. De anonimiteit en de vertrouwelijkheid van het gesprek werden hen eveneens gegarandeerd.

Dit is één van de redenen waarom in dit verslag geen onderscheid in rapportering gemaakt wordt tussen de verschillende zones. Uit de tien groepsgesprekken bleek trouwens dat er weinig algemene verschillen vast te stellen waren tussen de verschillende zones en de manier waarop de politieambtenaren professioneel tegen het probleem aankijken.

Tijdens het onderhoud werd erover gewaakt om via gesprekstechnieken ieders mening aan bod te laten komen om te vermijden dat in het resultaat de mening van één persoon zou prevaleren.

9.8.2. Resultaten – opmerkingen en voorstellen van de politieambtenaren van het terrein

Tijdens de gesprekken bleek duidelijk dat de door de politieambtenaren geformuleerde opmerkingen niet alleen van toepassing zijn op partnergeweld, maar ook op de meer omvattende problematiek van huiselijk geweld. De term partnergeweld wordt door de inspecteurs en hoofdinspecteurs vrijwel nooit spontaan gebruikt. Zij hanteren eerder termen als echtelijke twist, familiale problemen en echtelijke ruzie.

Tussenkomsten bij oproepen naar aanleiding van familiale ruzies worden door alle politieambtenaren als risicovol en potentieel gevaarlijk beschouwd.

In de loop van de gesprekken en in alle zones verklaren de gesprekspartners dat dergelijke interventies vaak in dezelfde gezinnen en families terugkeren.

De tussenkomst bij problemen van partnergeweld gebeurt meestal naar aanleiding van een 101-oproep, waarna een interventiepatrouille ter plaatse gestuurd wordt. Het komt ook geregeld voor dat slachtoffers zich naar een politiekantoor begeven om er aangifte te doen.

In drie Franstalige zones en in geval van een oproep betreffende partnergeweld of echtelijke problemen geeft de dispatching aan de interventieploeg informatie betreffende de mogelijke aanwezigheid van wapens (inlichtingen uit het wapenregister) en in twee van deze zones worden ook voorgaande feiten meegedeeld. In enkele Nederlandstalige zones gebeurt dit soms, maar men kan niet stellen dat dit de regel is.

Ter plaatse trachten de politieambtenaren eerst om, indien nodig, de betrokken partijen te scheiden en te weten te komen wat er juist aan de hand is. Bijna alle gesprekspartners zeggen dat ze vervolgens steeds proberen om de gemoederen te bedaren en bemiddelend en verzoenend optreden.

Uit de groepsgesprekken blijkt dat er in de praktijk, met betrekking tot partnergeweld, door politieambtenaren een onderscheid gemaakt wordt tussen de geldende formele wetgeving en de gehanteerde werkwijze. In dit kader spreken de politieambtenaren over situaties waarin de partners nog samenleven; in gevallen waar de betrokkenen gescheiden leven, blijkt de hiernavolgende vaststelling niet!

Dit onderscheid uit zich concreet zichtbaar in de uitoefening van een zekere discretionaire bevoegdheid in dit verband (het zogenaamde "politiesepot"). Het handelen van de interveniërende politiemensen wordt in geval van familiale ruzies, zelfs wanneer er sprake is van partnergeweld, zichtbaar meer geïnspireerd door hun appreciatie van de situatie ter plaatse dan door de strikte interpretatie van bijvoorbeeld de artikelen 398 tot 405 en 410 van het Strafwetboek.

Naar de motieven hiervoor werd niet diepgaand gepeild, maar toch lijkt dit handelen niet het resultaat van een bewuste, verkeerde interpretatie van de wet, maar vindt het zijn oorsprong in de betrokkenheid van de interveniërende ploeg en vaak ook in een oprechte zorg van de politieambtenaren om bij te dragen tot de oplossing van het probleem. De onbekendheid met de achtergronden en het gebrek aan kennis van dit sociaal fenomeen in het algemeen dragen daar eveneens toe bij.

Deze betrokkenheid werd tijdens de gesprekken bij de meeste politieambtenaren waargenomen en op een min of meer gelijkaardige wijze verwoord. Een goede illustratie daarvan vormen deze letterlijk geciteerde uitspraken van inspecteurs uit twee verschillende politiezones:

"In elk sociaal conflict steek je een stukje van jezelf".

en

"Je steekt er al je calorieën in en lange tijd later hoor je van het slachtoffer dat er nog altijd niks veranderd is. Dat werkt vaak deprimerend en het is moeilijk van je af te zetten".

Concreet betekent dit dat politiemensen, alvorens over te gaan tot het opstellen van een proces-verbaal van vaststellingen, in eerste instantie trachten om de betrokken partijen te kalmeren en de crisis te stabiliseren. Een belangrijk criterium voor het al dan niet opstellen van een proces-verbaal blijken de zichtbare verwondingen bij het slachtoffer te zijn. Toch is dat niet de enige variabele, het geheel der omstandigheden, met onder meer de verklaringen van de betrokkenen en de klachtbereidheid van het slachtoffer, wordt in overweging genomen. In de Nederlandstalige zones verklaarden politieambtenaren dat wanneer zij beslissen om geen proces-verbaal van vaststellingen op te stellen, zij een proces-verbaal van inlichtingen maken of de feiten inbrengen in de module meldingen van het ISLP-systeem.

In de helft van de zones zegden de gesprekspartners dat het opstellen van een proces-verbaal de regel is. Enkel wanneer er geen strafbare feiten vast te stellen zijn en er geen risico's zijn, gebeurt dit niet. Er blijft echter steeds een spoor van de interventie in de module melding ISLP.

Wanneer het slachtoffer geen klacht wenst in te dienen of geen verklaring wenst af te leggen en wanneer er geen sprake is van ernstige zichtbare verwondingen – als geen medische tussenkomst gevraagd wordt of nodig blijkt – wordt vaak enkel een proces-verbaal van inlichtingen opgesteld onder de noemer echtelijk geschil. Uit onze gesprekken blijkt dit in een aantal zones eerder de regel te zijn. In drie zones werd gezegd dat in dergelijke gevallen geen proces-verbaal wordt opgesteld (enkel melding).

Een letterlijk citaat van één van de politieambtenaren:

“Wat draagt een proces-verbaal van inlichtingen bij aan de oplossing van de zaak? Een proces-verbaal moet een meerwaarde vormen en mag geen instrument zijn van het systeem ‘paraplu’³².”

Nog twee uitspraken van inspecteurs uit twee verschillende zones die vonden dat een afweging van de omstandigheden belangrijk is bij de beslissing of al dan niet een proces-verbaal wordt opgesteld:

“Die mensen moeten later nog verder samenleven...”
en
“Met het opstellen van een proces-verbaal doen wij dikwijls veel verkeerd in een gezin...”

In nagenoeg alle groepen overheerste de mening dat partnergeweld meestal gerelateerd is aan het gebruik van alcohol of andere verdovende middelen. Alcohol wordt door de meeste politieambtenaren beschouwd als determinerende factor voor deze vorm van geweld.

In zes zones werd eveneens opgemerkt dat dergelijke interventies vaak plaatsvinden in dezelfde wijken of achtergestelde buurten³³, de zogenaamde vierde wereld. In verschillende zones werd bovendien verwezen naar de verhoogde frequentie van dergelijke interventies in bepaalde periodes van het jaar, in de zomer en rond de periode van carnaval. Hierbij wezen de inspecteurs ons op het verband met het verhoogde alcoholgebruik in die periodes.

Behalve in de zone waar de materie een prioriteit vormt, waren er nergens bijzondere voorschriften met betrekking tot de vaststellingen ter plaatse en het opstellen van het proces-verbaal.

De vraag werd gesteld welke vaststellingen of rubrieken de gesprekspartners in hun proces-verbaal noteren. Hierna volgt een synthese van de diverse antwoorden:

- 1) identificatie betrokken partijen
- 2) verhoor of weergave van de versies van de verschillende betrokkenen
- 3) vaststellingen ter plaatse
- 4) medische attesten
- 5) antecedenten, historiek, samenstelling van de familie
- 6) indien het geval: inbeslagneming, verwittiging parket, arrestatie
- 7) in enkele zones werd meegedeeld dat foto's van het slachtoffer enkel genomen worden wanneer er sprake is van ernstige uitwendige kwetsuren en wanneer een fototoestel in het dienstvoertuig beschikbaar is. In vier zones zegden de gesprekspartners dat nooit foto's genomen worden.

³² In één zone merkte iemand op dat er steeds een proces-verbaal moet opgesteld worden aangezien partnergeweld geen klachtmisdrijf is. Hierop werd door anderen gerepliceerd dat dit een persoonlijke inschatting moet zijn van de politiebeampte, rekening houdend met de specifieke omstandigheden. Dergelijke discussie werd in andere bewoordingen ook in andere zones gevoerd.

³³ In Wallonië verwees men in dit verband met name naar campings met permanente bewoning en gemarginaliseerde wijken.

In op één na alle zones bleek de sociale kaart gekend bij de leden van het onthaal- en interventiepersoneel. In één zone was de term als dusdanig niet gekend, maar wel het gebruik van de kaart. In enkele zones vond men de kaart niet genoeg aangepast aan de specifieke noden van de zone want opgesteld voor het arrondissementeel of provinciaal niveau. In deze zones wordt de kaart vaak niet gebruikt, maar contacteert men bekende diensten of zoekt men andere oplossingen.

De principes van de OOP 15ter waren eveneens bij alle gesprekspartners gekend. Zij verklaarden deze in de praktijk toe te passen. Meestal werden slachtoffers op een passieve wijze doorverwezen, maar verschillende gesprekspartners zegden dat dit eveneens afhankelijk was van de situatie en dat zij indien nodig actief doorverwijzen. In de Franstalige zones wordt meestal een voorgedrukt formulier ter ondertekening voorgelegd aan het slachtoffer. Dit formulier wordt overgemaakt aan de dienst slachtofferbejegening, die dan het slachtoffer contacteert. In de bezochte Nederlandstalige zones gebeurt de doorverwijzing meestal op een minder formele manier. De dienst slachtofferbejegening wordt er mondeling, via mail of via een ander medium op de hoogte gebracht van de interventie en de vraag tot tussenkomst. In alle zones was de mogelijkheid gekend om in crisissituaties bij dringendheid een beroep te doen op de dienst slachtofferbejegening.

In de meeste zones was de mogelijkheid van crisisopvang voor een slachtoffer gekend. Eén zone is zelf, vanwege de permanente opening van het commissariaat, invalspunt voor diverse politiediensten van hetzelfde arrondissement op zoek naar crisisopvang. Andere zones maakten deel uit van een netwerk of hadden zelf meegewerkt aan praktische oplossingen met betrekking tot noodopvang. Enkel in enkele meer landelijke zones werd het zoeken van crisisbijstand of opvang ervaren als een moeilijke onderneming, zeker wanneer er ook opvang moet gezocht worden voor schoolplichtige kinderen.

Er werd ons meermaals opgemerkt dat slachtoffers van partnergeweld vaak verwachten dat de politie gedurende het tijdsbestek van de interventie een oplossing aanreikt voor een probleem dat reeds langer aansleept.

Volgend citaat illustreert dit:

“Men verwacht van ons een onmiddellijke oplossing, als met een tik van een toverstaf”.

Veel geïnterviewde politieambtenaren stelden het nut van hun tussenkomst in vraag omdat volgens hen de partners zich na een crisis meestal verzoenen en de slachtoffers juridische of administratieve raadgevingen vaak niet opvolgen. Zij wijten de verzoening aan het feit dat volgens hen de vrouw meestal materieel afhankelijk is van haar echtgenoot en daardoor geen andere keuze ziet dan bij haar partner te blijven.

In verschillende zones werd het door de politieambtenaren als onrechtvaardig ervaren dat een vrouw die bedreigd wordt of zich bedreigd voelt, met het oog op haar veiligheid, tijdelijk onderdak krijgt bij familie, vrienden of in de crisisopvang. De agressor blijft dan gewoon in huis. De politieambtenaren illustreren dit met een aantal praktijkvoorbeelden waarbij er sprake is van een reële dreiging ten aanzien van het slachtoffer, maar waar de agenten menen dat een gerechtelijke aanhouding uitgesloten is omdat er geen strafrechtelijke feiten zijn die ernstig genoeg zijn. De agenten vertellen dat zij soms hun toevlucht nemen tot het verrichten van een bestuurlijke aanhouding, maar dat zij, hoewel de officier bestuurlijke politie de aanhouding handhaaft, soms twijfelen of dit wel gerechtvaardigd is³⁴. Dergelijke problematiek werd ons eveneens voorgelegd door een hogere officier.

De kwestie van uitwisseling van informatie tussen politiediensten en mensen van de zachte sector bleek een probleem. In verschillende zones signaleerde men dat hulpverleners of

³⁴ Eén van de gegeven voorbeelden was dat van een dronken man die zich in zijn eigen woning erg agressief gedroeg ten opzichte van zijn echtgenote en allerlei bedreigingen uitte. De politieambtenaren vonden het aangeraden om, teneinde de vrouw te beschermen, de man uit de woning te verwijderen. Ze trachtten de man te overtuigen om even op straat, voor de woning, verder te spreken. Op straat bleek hij nog niet gekalmeerd en werd hij bestuurlijk aangehouden op basis van openbare dronkenschap.

geneesheren soms op de hoogte zijn van bepaalde feiten van partnergeweld, maar dat ze vanwege hun beroeps- of medisch geheim vaak met een gewetensprobleem geconfronteerd worden om al dan niet informatie aan de politie over te maken.

In vijf zones blijkt het ook de gewoonte om over te gaan tot inbeslagneming van wapens die zich in de woning bevinden, zelfs wanneer deze niet gebruikt werden of wanneer er niet mee bedreigd werd. Deze maatregel wordt steeds in een proces-verbaal vervat en wordt genomen met goedkeuring van het parket.

Als slachtoffers van partnergeweld zich op het bureel aanbieden, wordt hun klacht meteen geakteerd. In één zone werd ons duidelijk gezegd dat men geen klacht akteert wanneer het slachtoffer niet in het bezit is van een medisch attest. Men vraagt dan om terug te keren, zodra men daarover beschikt. In andere zones werd door de gesprekspartners meegedeeld dat zij zelf steeds de klacht akteren, ook zonder medisch attest. In die zones kende men echter wel collega's die enkel een klacht neerschrijven wanneer de klager over een medisch attest beschikt.

De zienswijze en de aanpak van wijkagenten bleek in de meeste zones te verschillen van bijvoorbeeld deze van (jongere) collega's uit de interventiedienst³⁵. In één zone oordeelde men dat de wijkagent beter geplaatst is om met de betrokkenen te praten en om in een goede nazorg en opvolging te voorzien. De interventiedienst zou daarvoor meestal de tijd ontbreken. Men legde in dezelfde zone ook uit dat de aanpak van de wijkagent en die van de interventieploeg vaak verschilt. In tegenstelling tot de wijkagent, worden interventieploegen vaak geconfronteerd met crisissituaties, wijkagenten zouden in die redenering – en zo werd het ook geformuleerd – vaker bemiddelend optreden wanneer ze kennis krijgen van dergelijke feiten, terwijl de interventieploeg eerder een proces-verbaal zal opstellen. Bovendien zegden verschillende wijkagenten dat zij het niet als hun taak beschouwden om repressief op te treden. Dit zou enkel gebeuren wanneer het niet anders kan. Een repressieve aanpak zou hun vertrouwensband met de bevolking kunnen hypothekeren³⁶.

In verschillende zones wezen de politieambtenaren er ons op dat de baremische opleiding volgens hen tekortschiet. Zij zouden graag een aantal praktische onderwerpen opgenomen zien in de lijst van de te volgen opleiding. Zo verwees men onder meer naar onderwerpen als slachtofferbejegening en familiaal geweld en naar een "burgerlijk luik".

De wet op het partnergeweld blijkt in de meeste zones niet goed gekend te zijn. De strafverzwaring en de mogelijkheid voor een aantal instellingen om in rechte op te treden, zijn weinig gekend.

De uitbreiding van de mogelijkheid om, buiten het geval van heterdaad, tot huiszoeking over te gaan, is in acht zones niet gekend. In de twee andere zones was een bij het gesprek aanwezige hoofdinspecteur wel op de hoogte, maar daar werd meegedeeld dat er in hun zone nog nooit gebruik van gemaakt was omdat zij zich meestal bevonden in een toestand van betrapting op heterdaad, omdat de dader de plaats al verlaten had of omdat de toestand zodanig gekalmeerd was dat dergelijk optreden niet meer opportuun geacht werd.

10. BESLUITEN EN AANBEVELINGEN

Algemeen kan gesteld worden dat het probleem partnergeweld en bij uitbreiding huiselijk of intrafamiliaal geweld vooral bij de lokale politie erkend wordt, maar meestal nog te weinig aandacht krijgt. Deze vaststelling geldt echter niet overal. Er is een duidelijke tendens bij de verantwoordelijken om meer aandacht aan de problematiek te besteden en in een aantal politiezones heeft men van het fenomeen in het zonale veiligheidsplan een prioriteit of een

³⁵ Naar de oorzaken van de verschillen werd niet expliciet gepeild, maar uit de gesprekken bleek duidelijk dat diverse factoren spelen, zoals de kennis van de wijk en zijn bewoners, de tijdsdruk bij de interventiedienst, de beroepservaring, enz.

³⁶ Vandevoorde e.a. stelden hetzelfde vast in gesprekken met korpschefs. Zie VANDEVOORDE, N., VAEREWIJCK, W., ENHUS, E. en PONSAERS, P., *Politie in de steigers. Bouwen aan gemeenschapsgerichte politiefuncties in een lokale context*, Brussel, uitgeverij Politeia, 2003, 293 blz.

aandachtspunt gemaakt. Andere zones geven familiaal of partnergeweld bijzondere aandacht tijdens de reguliere werking.

De aanpak van het fenomeen partnergeweld is duidelijk geen zaak van de politie alleen. Het optreden van de politiediensten heeft zijn plaats in een keten waar de inbreng van justitie en hulpverlening even cruciaal zijn. Een geoptimaliseerde politionele aanpak vereist een adequate afstemming op het strafrechterlijk beleid en op de initiatieven vanuit de hulpverlening.

De filosofie van gemeenschapsgerichte politiezorg indachtig, treedt de politie in verschillende gemeenten en provincies in overleg met partners om een geïntegreerde aanpak van het fenomeen te verzekeren. Het is ons bekend dat dergelijk overleg op sommige plaatsen reeds ver gevorderd is.

Bovendien worden in diverse provincies en in bepaalde gerechtelijke arrondissementen initiatieven genomen rond deze specifieke vorm van geweld en ook het College van Procureurs-generaal en de Dienst voor strafrechterlijk beleid van de Federale Overheidsdienst Justitie plaatsen het thema uitdrukkelijk op hun agenda.

Rekening houdend met de doelstellingen van dit onderzoek worden de geïntegreerde aanpak van het sociale probleem en de verschillende vormen van partnerschap waarin de politie een aandeel heeft in dit onderzoek slechts zijdelings belicht. Het is met andere woorden niet onze bedoeling om alle lopende projecten op hun voortgang te beoordelen.

In onze conclusies willen wij evenwel duidelijk de nadruk leggen op de kerntaken waarvoor de politie de verantwoordelijkheid draagt. In deze context verstaan wij onder het begrip kerntaken: de professionele afhandeling van meldingen van partnergeweld, met inbegrip van een correcte vaststelling en registratie van de feiten, en een adequate slachtofferbejegening³⁷. Deze kerntaken ressorteren onder de zes basisfunctionaliteiten zoals vastgelegd bij koninklijk besluit³⁸.

De hiernavolgende conclusies en aanbevelingen hebben dan ook betrekking op deze kerntaken of op aspecten die deze (kunnen) beïnvloeden.

10.1. CONCLUSIES VERVOLGONDERZOEK – VERGELIJKING MET DE AANBEVELINGEN VAN HET EERSTE ONDERZOEK VOOR DE POLITIEHERVORMINGEN

De aanbevelingen uit het eerste onderzoek inzake partnergeweld werden getoetst aan de situatie na de politiehervormingen om na te gaan of er verbetering is vast te stellen. Dit gebeurde impliciet doorheen de diverse onderzoeksdaten die verricht werden en waarvan hiervoor reeds uitvoerig verslag werd gedaan.

Wij hernemen kernachtig elke aanbeveling uit het vorige onderzoek – opgenomen in het aanvullend activiteitenverslag 1999 van het Vast Comité van Toezicht op de politiediensten – en geven een bijhorende stand van zaken.

Enkel de evoluties in verband met aanbeveling vijf (verwittiging parket in geval van een misdrijf) werden niet nagegaan. Dit gebeurde in het vorige onderzoek aan de hand van een studie van opgestelde processen-verbaal, een techniek die door ons niet werd gehanteerd. In de groeps gesprekken kwam de materie wel aan bod en bleek dat de politieambtenaren de dienstdoende magistraat verwittigen wanneer de mogelijkheid tot het nemen van een vrijheidsberovende maatregel bestaat. Vanwege het verschil in onderzoekstechniek gaan wij er hier echter niet verder op in.

³⁷ De problematiek van de politietaak wordt onder meer behandeld in EDWARDS, S., *Policing Domestic Violence*, Newbury Park, SAGE publications, 1989, 259 blz. en in KUYER, F., “Huiselijk geweld, Maatschappelijk probleem van de eerste orde”, *Algemeen Politieblad*, jaargang 152, nr. 5, 8 maart 2003, p. 12 en 13.

³⁸ Koninklijk besluit van 17 september 2001 tot vaststelling van de organisatie- en werkingsnormen van de lokale politie teneinde een gelijkwaardige minimale dienstverlening aan de bevolking te verzekeren. De Ministeriële omzendbrief PLP 10 becommentarieert dit koninklijk besluit.

Deze conclusies worden slechts bondig weergegeven want een aantal zijn vaak analoog aan of vervat in de conclusies en aanbevelingen in het volgende hoofdstuk van dit verslag, waarin er uitgebreider op ingegaan wordt.

10.1.1. Opleiding van interventieambtenaren in slachtofferbejegening

Op het vlak van opleiding inzake slachtofferbejegening blijken reeds heel wat inspanningen geleverd te zijn. Alle bezochte zones beschikken over één of meer terzake opgeleide personeelsleden. Het belang van slachtofferbejegening en de kennis van een aantal doorverwijsmogelijkheden in dit verband waren bij het merendeel van de respondenten gekend.

Slachtofferbejegening krijgt de nodige aandacht, zowel in de basisopleiding als in de voortgezette opleiding.

Deze positieve evolutie kan een stimulans betekenen om de opleidingsinspanning verder te zetten.

10.1.2. Bekendheid met de wet van 24 november 1997 strekkende om het geweld tussen partners tegen te gaan

Na het vorige onderzoek werd vastgesteld dat het merendeel van de politieambtenaren niet op de hoogte was van deze wet.

Het huidige onderzoek toont aan dat er op dit terrein geen verbetering vast te stellen is. Het overgrote deel van de respondenten kende de door de wet ingevoerde wijzigingen niet.

10.1.3. Sociale bijstand aan slachtoffers

De opname van slachtofferbejegening als functionaliteit heeft duidelijk bijgedragen tot een verbetering van de situatie. Toch blijkt de aanpak sterk te verschillen van politiezone tot politiezone en tussen de verschillende gerechtelijke arrondissementen.

De samenwerking met justitie en met de hulpverleningssector verloopt in de diverse zones niet op uniforme wijze.

10.1.4. Kwalificatie en omschrijving van de feiten in het proces-verbaal

Momenteel voorziet het ISLP-systeem de mogelijkheid om feiten van partnergeweld onder een eenvormige noemer te registreren. Voor meer uitgebreide gevolgtrekkingen in dit verband verwijzen wij naar de conclusies en aanbevelingen betreffende de registratie en de eerste lijnspolitie.

10.2. CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN VAN HUIDIG ONDERZOEK

10.2.1. Opleiding

10.2.1.1. Conclusies

Het aspect slachtofferbejegening krijgt voldoende aandacht in de diverse politiescholen en dit zowel in de basisopleiding als in de voortgezette opleiding.

Een doeltreffende politionele aanpak op het vlak van interventie en onthaal inzake feiten van partnergeweld vereist echter eveneens een goede kennis van dit specifieke probleem en een inzicht in hoe de feiten moeten vastgesteld en geregistreerd worden. Op dit vlak is er een lacune in de politiescholen. Het fenomeen partner- of intrafamiliaal geweld, en meer in het bijzonder de studie van de oorzaken en de kenmerken, onontbeerlijk voor het verrichten van goede vaststellingen, komt niet afzonderlijk aan bod in de basisopleiding. In de rollenspelen wordt een familiaal geschil meestal wel als case behandeld, toch kadert dit niet in een breder lessenkampet inzake het probleem.

Door enkele politiescholen werd in het verleden sporadisch een opleiding intrafamiliaal geweld ingericht in het kader van de voortgezette opleiding.

10.2.1.2. Aanbevelingen

Het inschrijven van het fenomeen partnergeweld en huiselijk (intrafamiliaal) geweld als verplichte module (examenleerstof) in het programma van de basisopleiding. Het opnemen van het onderwerp als thema van de voortgezette (baremische of de niet-baremische) opleiding.

Het fenomeen partnergeweld en huiselijk (intrafamiliaal) geweld zou als examenleerstof moeten opgenomen worden in het programma van de basisopleiding. De cijfers uit diverse studies en van de geregistreerde criminaliteit rechtvaardigen dat er, vanwege de omvang van het probleem, expliciet aandacht aan besteed wordt.

De contacten met de eerstelijns politie tonen aan dat relationeel geweld als fenomeen niet voldoende gekend is. Een beter inzicht in de achtergronden van dit soort geweld en het benadrukken van de niet louter relationele aard, maar ook vooral strafrechtelijke aard van de problemen zal bijdragen tot het verhogen van de professionaliteit van de afhandeling van dergelijke incidenten.

Belangrijk in dergelijke opleiding is, zoals reeds aangehaald, het verwerven van enig inzicht in de achtergronden en vooral het benadrukken van het belang van het systematisch opstellen van een proces-verbaal, van de te verrichten vaststellingen ter plaatse en van de wettelijke middelen waarover politieambtenaren beschikken in deze materie.

Het verhoor van slachtoffers en daders en de slachtofferbejegening, twee aspecten die reeds goed aan bod komen in de politiescholen, kunnen daarop afgestemd worden.

In de thema's van de baremische opleiding zou men het onderwerp eveneens kunnen opnemen. Tijdens onze bezoeken bleek de nood aan praktisch bruikbare onderwerpen en werd die vraag uitdrukkelijk gesteld.

10.2.2. Registratie

10.2.2.1. Conclusies

Er zijn voldoende mogelijkheden voor de registratie van gegevens in de ANG om rechtstreeks relevante cijfers te kunnen verkrijgen met betrekking tot de meest voorkomende vorm van geweld tussen (ex-)partners, te weten opzettelijke slagen en verwondingen.

Aangezien er als gevolg van de politiehervorming en de daarmee gepaard gaande onvoorziene omstandigheden gedurende een zekere tijd geen politionele criminaliteitsstatistieken werden opgemaakt, is het nog niet mogelijk om een trend op lange termijn te ontdekken in de evolutie van dit fenomeen. De studie van de recente cijfers toont aan dat sommige arrondissementen veel meer of veel minder dan andere "gespecialiseerd" blijken in dit soort van criminaliteit. De fijne interpretatie van de betekenis die moet worden gegeven aan deze verschillen moet worden gevonden op het lokale niveau door de contextualisering van de gegevens.

Het is mogelijk om uit de ANG, onrechtstreeks, gegevens te halen met betrekking tot andere vormen van geweld waarbij (ex-)partners betrokken zijn door zich te baseren op het verband dader/slachtoffer. Deze mogelijkheid bestaat voor zover de codering van dit gegeven correct is gebeurd op lokaal niveau, wat in sommige arrondissementen niet het geval is. Deze situatie maakt de analyse van de verschillende vormen van intrafamiliaal geweld moeilijk. De oppervlakkige analyse van de gegevens lijkt evenwel aan te tonen dat de kwantitatief belangrijkste vormen van geweld zijn: slagen en verwondingen in ruime zin (opzettelijke slagen en verwondingen en moorden, bedreigingen in ruime zin (bedreigingen met bevel of voorwaarde en pesterijen) en zedenfeiten (verkrachting en aanranding van de eerbaarheid).

10.2.2.2. Aanbevelingen

Wij bevelen aan bijzondere aandacht te besteden aan de kwaliteit van de gegevens die worden ingegeven in de ANG.

Gezien de schrale codering van de gegevens met betrekking tot de aard van het verband dader/slachtoffer in sommige arrondissementen, bevelen wij, algemeen gesproken, aan om in het kader van het informatiebeheer in ruime zin en meer specifiek in het kader van de problematiek van geweld tussen (ex-)partners, bijzondere aandacht te besteden aan de kwaliteit van de gegevens die worden ingegeven in de ANG. Een goede kwaliteit van de gegevens kan worden verkregen door middel van kwaliteitscontroles door de functionele beheerders van de lokale politiezones.

10.2.3. Aanpak op het federale niveau

10.2.3.1. Conclusies

Naar aanleiding van de bepaling van prioritaire fenomenen werd de aantasting van de fysieke integriteit over het geheel genomen (doodslag, zedendelicten, bedreigingen en slagen en verwondingen) in overweging genomen in het kader van het NPVB. Dit globale fenomeen werd ondergebracht in de groep van ernstige fenomenen die moeten worden bestreden.

Wat het nationaal veiligheidsplan betreft, werden de feiten van aantasting van de fysieke integriteit die seriegewijs zijn gepleegd in aanmerking genomen. Deze prioriteit werd geconcretiseerd door middel van operationele doelstellingen in het nationaal veiligheidsplan.

Gezien zijn lokale aard, komt dit fenomeen bij de federale politie slechts terloops aan bod bij de studie van andere fenomenen die voor deze component van de geïntegreerde politie belangrijker geacht worden. Er worden op federaal niveau geen specifieke cijfers ingezameld die rechtstreeks verband houden met de problematiek.

10.2.3.2. Aanbevelingen

Het lijkt ons niet op zijn plaats om een 'prioriteit' te ontwikkelen naast de prioriteiten van het nationaal veiligheidsplan omdat het begrip prioriteit hierdoor volledig zou worden uitgehold (een nieuwe circonstantiële prioriteit verdringt een andere).

De categorie 'Aantasting van de fysieke integriteit' is zeer ruim. **Wij stellen voor dat de federale politie in de toekomst, in het kader van de volgende NPVB's, indien mogelijk, meer onderscheid maakt tussen de fenomenen die in aanmerking komen voor de selectie van de prioriteiten³⁹. Hierdoor zullen de bestanddelen met betrekking tot de aantasting van de fysieke integriteit die moeten worden bestreden, beter kunnen worden bepaald⁴⁰.**

Indien de politieoverheden menen dat de strijd tegen geweld tussen partners belangrijk is, zou kunnen worden gedacht aan steun van het federale niveau aan het lokale niveau⁴¹ rekening houdend met de omvang van het fenomeen en ondanks de zeer lokale connotatie van het fenomeen.

10.2.4. Beleidsmatige en organisatorische aanpak op het lokale niveau

10.2.4.1. Conclusies

Uit de analyse van de zonale veiligheidsplannen en uit onze bezoeken aan de politiezones blijkt dat slechts een minderheid van de zones bijzondere aandacht besteedt aan het fenomeen.

Dit betekent niet dat de problematiek in de andere zones volstrekt geen aandacht krijgt. In alle bezochte zones is de functionaliteit slachtofferbejegening op één of andere wijze in de

³⁹ Bijvoorbeeld door een onderverdeling te maken in extrafamiliaal geweld, partnergeweld, enz.

⁴⁰ Zelfs indien sommige componenten een zeer lokaal karakter vertonen, zou de federale politie, doorheen het NPVB, een rol kunnen spelen door de alarmbel te luiden, te wijzen op het bestaan van dit probleem.

⁴¹ Hetzij op het niveau van de centrale diensten hetzij op het niveau van de gedeconcentreerde diensten op arrondissementeel vlak.

organisatie ingebed. Personeelsleden met deze taak belast, hebben in alle zones aandacht voor slachtoffers en dus ook voor deze van partnergeweld⁴².

In alle zones is er eveneens een vorm van controle op de uitgevoerde interventies. De zonechef of een verantwoordelijke officier volgt op welke politietussenkomsten plaatsvonden en gaat na of er opvolging noodzakelijk is. Dit is vaak niet gestructureerd en gebeurt *ad hoc* door diverse verantwoordelijken, waardoor vaak dubbel werk verricht wordt.

Een systematische opvolging, met het oog op dossieropbouw, van alle tussenkomsten bij huiselijk geweld werd slechts in twee zones aangetroffen. Dossieropbouw is in deze materie nochtans van groot belang. Het dossier vormt een belangrijk element van informatie intern de politiezone (om bijvoorbeeld verhoogde aandacht te vragen aan wijkagenten of interventieploegen door te wijzen op agressieproblemen in een bepaald gezin), maar vooral om op justitieel vlak te gebruiken⁴³. In enkele zones worden de antecedenten meestal wel vermeld wanneer een proces-verbaal wordt opgesteld, maar met uitzondering van de zone waar het probleem een prioriteit is, gebeurt dit nergens op gestructureerde wijze.

In slechts twee van de bezochte zones zijn er specifieke richtlijnen met betrekking tot de vaststellingen van dergelijke feiten of klachten. Enkele andere zones hebben wel een algemene richtlijn met betrekking tot slachtofferbejegening in het kader van deze problematiek.

Vaak leeft bij lokale verantwoordelijken en uitvoerders de vrees dat het projectmatig aanpakken van partner- of huiselijk geweld een grote invloed zal hebben op de personeelscapaciteit van de zone. Dit hoeft echter niet zo te zijn. Een aantal pragmatische ingrepen kunnen de professionaliteit en de doeltreffendheid van het politieoptreden reeds sterk verbeteren. Toch dient met deze vrees rekening gehouden te worden.

De omvang van het probleem en de toenemende maatschappelijke bezorgdheid er rond nopen tot reflectie omtrent de politionele prioriteitenstelling. Dit is evenwel geen zaak van de politie alleen, op het lokale niveau worden de prioriteiten van de politiezone immers vastgelegd in nauw overleg met de bestuurlijke en gerechtelijke politieoverheden. Vaak leggen deze autoriteiten andere accenten en dient men keuzes te maken tussen verschillende fenomenen.

De federale overheden kunnen in de bepaling van de prioriteiten een rol spelen door, nog uitdrukkelijker dan nu reeds het geval is, het belang van het fenomeen te benadrukken in het federaal veiligheids- en detentieplan.

10.2.4.2. Aanbevelingen

Het doorvoeren van een integrale aanpak in alle politiezones, met de nadruk op de vaststelling en eenvormige registratie van elke aangifte of melding van dergelijke feiten, met het oog op dossieropbouw, op een uniforme en volledige samenstelling van het proces-verbaal en op het in kaart brengen van het fenomeen.

Een geïntegreerde aanpak in samenwerking met de gerechtelijke en de bestuurlijke overheden en de hulpverlening valt aan te bevelen. Het opnemen van het fenomeen als prioriteit of aandachtspunt in de zonale veiligheidsplannen kan een garantie zijn voor het vrijmaken van de vereiste beschikbare capaciteit.

De beleidsmatige aanpak van het fenomeen kan in de meeste zones nog sterk verbeterd worden.

⁴² Wanneer de slachtoffers bij politie herkend en bekend zijn, cf. problematiek van ‘politiesepot’ – punt 9.8.2.

⁴³ FRANCK en VAN LINT, “Slachtofferbejegening, bijzondere doelgroepen voor slachtofferbejegening, slachtoffers van intrafamiliaal geweld”, *Praktische Gids, De positie van het slachtoffer binnen de strafrechtspleging*, Ministerie van Justitie, België, 2002.

De opvolging van het probleem op het niveau van de politiezone is op zeer weinig plaatsen geregeld. Een integrale aanpak in dit verband met het oog op dossieropbouw en het in kaart brengen van het fenomeen zou in alle zones moeten kunnen doorgevoerd worden.

Een geïntegreerde aanpak valt aan te bevelen. Het opnemen van het fenomeen als prioriteit of aandachtspunt in het zonale veiligheidsplan kan een garantie zijn voor het vrijmaken van een bepaalde capaciteit daarvoor. Nochtans houden de politieoverheden best rekening met het feit dat de politiecapaciteit in de meeste politiezones de theorie van de communicerende vaten volgt en dat het vrijmaken van inzet voor het beheer van dit fenomeen ten koste zou kunnen gaan van andere prioriteiten.

Deze beperking hoeft evenwel een verbetering van de huidige situatie niet in de weg te staan. Een aantal pragmatische ingrepen, eventueel gebaseerd op de reeds aanwezige kennis in andere zones en op goede praktijken van diverse politiezones, kunnen samen met de andere aanbevelingen bijdragen tot een sterke verbetering van de actuele toestand.

De nadruk dient daarbij gelegd te worden op de vaststelling en eenvormige registratie van elke aangifte of melding van dergelijke feiten met het oog op dossieropbouw en op een uniforme en volledige samenstelling van het proces-verbaal.

Het bedoelde dossierbeheer, deel van een geïntegreerde aanpak, zou perfect kunnen passen in samenwerkingsakkoorden tussen diverse politiezones, volgens de suggestie van Vandevoorde e.a. betreffende de politiezorgregio's⁴⁴.

10.2.5. Operationele aanpak door de eerstelijns politie

10.2.5.1. Conclusies

Partnergeweld heeft nooit een centrale plaats ingenomen in het debat van de criminaliteitsbestrijding. Ook politieambtenaren blijken problemen en misdrijven binnen de huiselijke sfeer nog anders te benaderen dan feiten op openbare plaatsen. De beslotenheid van de woning en het privé-karakter van wat er zich binnen de vier muren afspeelt, lijkt een barrière die politieambtenaren slechts met enige schroom doorbreken. Heel wat politieambtenaren bekijken dergelijke feiten, tot op zekere hoogte, eerder als behorend tot de relationele dan tot de strafrechtelijke sfeer.

In materies van huiselijk geweld in het algemeen en partnergeweld in het bijzonder treden politieambtenaren daardoor nog vaak uitsluitend bemiddelend op, zonder dat een proces-verbaal wordt opgesteld. Zij maken dan meestal enkel een melding van hun tussenkomst of redigeren een proces-verbaal van inlichtingen. In dit laatste geval meestal onder de noemer echtelijk geschil (misdrijf aanwijzer 42), waardoor de feiten niet geregistreerd worden als partnergeweld (aanwijzer 43). Wanneer burgers een klacht wensen in te dienen aan het onthaal, gebeurt het op sommige plaatsen nog dat hun klacht niet wordt genoteerd, bijvoorbeeld wanneer ze niet in het bezit zijn van een medisch attest.

Dat voorgaande vaststelling kan gemaakt worden, betekent dat tijdens de groepsgesprekken vrijuit gesproken werd. Wij willen dan ook herhalen dat de respondenten er vanuit gingen dat het niet opstellen van een proces-verbaal in bepaalde gevallen beter zou bijdragen tot de oplossing van het, in hun ogen, relationele probleem⁴⁵. Zij nemen dergelijke beslissing dus niet om zich er snel vanaf te maken, maar vanuit de overtuiging daarmee goed te doen. Mensen van de interventieploegen nemen trouwens graag hun tijd voor gesprekken met de betrokkenen en klagen dat, vanwege de werkdruk, deze tijd soms ontbreekt.

De meeste respondenten hebben bepaalde vooroordelen over de problematiek partnergeweld. Zo beschouwden zij alcohol als dé oorzaak van partnergeweld. Deze stelling beïnvloedt vaak

⁴⁴ VANDEVOORDE, N., VAEREWIJCK, W., ENHUS, E. en PONSAERS, P., *Politie in de steigers. Bouwen aan gemeenschapsgerichte politiefuncties in een lokale context*, Brussel, uitgeverij Politeia, 2003, 293 blz.

⁴⁵ Zoals in 9.8.2. vermeld, wordt er volgens de respondenten steeds proces-verbaal opgesteld wanneer er sprake is van zichtbare blessures.

het optreden van de politieambtenaren. Men volgt dan de (foute) redenering dat de problemen grotendeels zullen opgelost zijn, wanneer de dader opnieuw nuchter is. Nochtans beschouwen wetenschappers alcohol niet als de oorzaak maar eerder als een katalysator⁴⁶.

De vaststellingen in het kader van partnergeweld gebeuren niet overal op dezelfde wijze. Het verzamelen of beschrijven van materiële elementen wordt niet altijd als belangrijk beschouwd. Foto's van kwetsuren of beschadigingen worden zelden of nooit genomen.

In de zone waar de materie een prioriteit vormt, werd een checklist opgesteld als geheugensteun voor de vaststellingen. In tegenstelling tot de andere zones, waren de respondenten in deze zone eensgezind over de te verrichten vaststellingen.

Duidelijke richtlijnen, in dit geval ontstaan uit de werkzaamheden van een beperkte projectploeg, hebben dan ook een waarneembaar effect.

Hier valt op te merken dat de projectploeg in dit geval een checklist uitwerkte die beknopt is en door hun collega's praktisch bruikbaar wordt bevonden. De checklist is in dezelfde vorm opgenomen in een sjabloon van een proces-verbaal intrafamiliaal geweld, waardoor het opstellen van het proces-verbaal vereenvoudigd wordt⁴⁷.

De interventiegids terrein – een geheugensteun voor allerhande politie-interventies – bevat een hoofdstuk “geweld in het gezin” onder de rubriek “sociaal”. Een aantal aspecten nuttig voor de vaststellingen worden erin toegelicht. Deze gids wordt echter niet aan alle politieambtenaren ter beschikking gesteld en bovendien wordt de praktische bruikbaarheid door velen in twijfel getrokken. Men beschouwt deze meer als achtergrondinformatie dan als nuttig werkinstrument.

De principes van slachtofferbejegening zijn bij alle respondenten gekend.

Het vinden van crisisopvang levert in de meeste zones geen probleem op, enkel in landelijke zones zou dit soms wel het geval kunnen zijn. Hoewel er volgens de respondenten vaak geen andere oplossing is, beschouwen zij deze praktijk toch als een vorm van secundaire victimisatie.

Vaak laat de ernst van de feiten echter niet toe dat een gerechtelijke vrijheidsberoving overwogen wordt ten opzichte van de dader.

10.2.5.2. Aanbevelingen

Het verstrekken van de nodige informatie – op het niveau van de politiezones – aan de politieambtenaren van de diensten onthaal, interventie en wijkwerking met betrekking tot het fenomeen om hen te sensibiliseren steeds proces-verbaal op te stellen van de feiten.

Naast de aanbevelingen voor de basisopleiding zou het op het niveau van de politiezones eveneens aangewezen zijn aan de politieambtenaren van het onthaal, de interventiedienst en de wijkagenten de nodige informatie te verstrekken met betrekking tot het fenomeen om hen te sensibiliseren om steeds proces-verbaal op te stellen van de feiten met vermelding van de juiste misdrijf-aanwijzer (belang van de relatie slachtoffer-dader bij de registratie!).

Voor de dossieropbouw is dit van essentieel belang.

⁴⁶ GAHNE, L en LAROUCHE, G., « Où en est la situation de la violence envers les femmes dans le milieu familial, dix ans après les colloques sur la violence? », *Criminologie*, vol XXIII, nr. 2, p. 23-45, Montréal, 1990 en GELLES, R.J., « Alcohol and Other Drugs Are Associated With Violence – They Are Not its Cause », GELLES, R. J. en LOSEKE, D. R., *Current Controversies on Family Violence*, Newbury Park, SAGE publications, 1993, p. 182-196; RÖMKENS, R. G., *Gewoon Geweld? Omvang, Aard, Gevolgen en Achtergronden van Geweld tegen Vrouwen in Heteroseksuele relaties*, Amsterdam, Swets en Zeitlinger, 1982, 281 blz.

⁴⁷ Uit het gesprek bleek dat de implementatie van de checklist – zoals ook op andere plaatsen en inzake andere fenomenen werd vastgesteld – niet van een leien dakje is gelopen. Pas wanneer de mensen van de interventiediensten overtuigd raken van de bruikbaarheid en meerwaarde voor de vaststellingen, wordt dergelijke lijst echt aanvaard en gebruikt.

Dat is ook het geval voor de kwaliteit van de vaststellingen. Uit het onderzoek blijkt dat een checklist bijdraagt tot deze kwaliteit. Aangezien er in een aantal zones reeds dergelijke lijsten⁴⁸ bestaan, hoeft daarvoor niet in elke zone een projectploeg opgericht te worden. Het uitwisselen van beste praktijken via CGL of via andere diensten kan hiervoor een oplossing bieden.

Het invoeren van een checklist als leidraad voor het opstellen van uniforme en kwaliteitsvolle processen-verbaal inzake partnergeweld.

Een checklist kan een handig hulpmiddel zijn, indien men oog heeft voor één van de mogelijke valkuilen van een dergelijk project, namelijk dat men de mensen van het terrein overlaadt met grote draaiboeken en ellenlange lijsten voor het verrichten van hun vaststellingen. Het gevaar is groot dat de hulpinstrumenten op die manier hun doel voorbijschieten. Een goede checklist moet praktisch bruikbaar zijn, een meerwaarde betekenen voor het opstellen van een proces-verbaal en opgesteld zijn in overleg met het interventiepersoneel.

De uitwerking van de mogelijkheid voor het openbaar ministerie om een dringende dwingende maatregel op te leggen.

De wetgever zou, met het oog op een meer duurzame maatregel dan de tijdelijke bestuurlijke vrijheidsberoving, de mogelijkheid kunnen voorzien voor het openbaar ministerie om een dringende maatregel op te leggen waarbij de dader verplicht wordt de woning te verlaten. De handhaving van deze beslissing zou dan periodiek kunnen voorgelegd worden aan een zetelend rechter.

Om een secundaire victimisatie te vermijden en wanneer de feiten niet toelaten over te gaan tot een gerechtelijke vrijheidsberoving van de dader, zou een aanpassing van de wetgeving kunnen voorzien worden. Hoewel men in bepaalde gevallen een beroep kan doen op artikel 31 van de wet op het politieambt en kan overgaan tot bestuurlijke aanhouding, blijkt dit in de praktijk niet altijd evident. Bovendien ervaart men op het terrein dergelijke aanhouding als een weinig duurzame, op termijn vaak contraproductieve, oplossing. De wetgever zou een en ander kunnen expliciteren door bijvoorbeeld de mogelijkheid te voorzien voor het openbaar ministerie om een dringende maatregel op te leggen waarbij de dader verplicht wordt de woning te verlaten. De handhaving van deze beslissing zou dan periodiek kunnen voorgelegd worden aan een zetelend rechter.

De aanpassing van de medische deontologische code. Door uitbreiding – met betrekking tot partnergeweld – van het artikel dat de omstandigheden beschrijft waarin de geneesheer de procureur des Konings kan informeren.

In contacten met hun patiënten detecteren huisartsen of geneesheren van spoedgevallen-diensten vaak als eersten vormen van partnergeweld. Uit het onderzoek blijkt dat zij soms de wijkagent of andere leden van de politie (van de dienst slachtofferbejegening of jeugd en gezin) informeren. Door op die wijze te handelen, komt de geneesheer in gewetensconflict met het beroepsgeheim waaraan hij gebonden is.

De medische deontologische code voorziet reeds bepaalde gevallen waarin de geneesheer de procureur des Konings kan informeren⁴⁹ en artikel 458bis⁵⁰ van het Strafwetboek verduidelijkt een en ander.

Het zou nuttig zijn mochten geneesheren op een gelijkaardige wijze kunnen handelen in geval van ernstige vormen van partnergeweld.

⁴⁸ Onder meer in de PZ vermeld in dit verslag. In de PZ Antwerpen bijvoorbeeld bestaat eveneens een checklist, eerder een richtlijn, die recentelijk aan de interventieploegen verdeeld werd. Dat instrument kwam tot stand in het kader van een expertisecel onder voorzitterschap van een parketmagistraat.

⁴⁹ Titel II, Hoofdstuk V art. 61 van de Code van Geneeskundige Plichtenleer.

⁵⁰ Wet van 28 november 2000, art. 33.

De wettelijke regeling van de inbeslagneming van wapens, in gevallen van partnergeweld, ook wanneer deze wapens niet onmiddellijk verband houden met de vastgestelde feiten.

Wanneer politieambtenaren op de hoogte zijn van het wapenbezit van een verdachte, gaan zij vaak preventief en “ter bewarende titel” over tot inbeslagneming van het wapen; dit vermeldt men in het proces-verbaal.

Wanneer de wapens verband houden met het misdrijf en in de gevallen bepaald in artikel 42 van het Strafwetboek en artikel 35 e.v. van het Wetboek van Strafvordering, is er geen probleem. Dit is anders wanneer het wapen geen verband houdt met de feiten, een gerechtelijke inbeslagneming is dan moeilijk te rechtvaardigen. Bovendien kan men dergelijke ambtsverrichtingen meestal niet beschouwen als bestuurlijke inbeslagnemingen zoals voorzien in artikel 30 van de wet op het politieambt omdat in dergelijke gevallen van partnergeweld meestal tussengekomen wordt in private plaatsen.

In het kader van partnergeweld (of huiselijk geweld) zou de wetgever kunnen voorzien dat onder bepaalde omstandigheden inbeslagneming van wapens wettelijk geregeld wordt.

De aanduiding van het Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen als coördinatieorgaan, met als aanbeveling aan de gerechtelijke en bestuurlijke overheden, de politiediensten en de hulpverleningsdiensten om de ondernomen of nog lopende projecten in verband met partner- en huiselijk geweld aan te melden.

Een coördinatieorgaan kan de diverse initiatieven in kaart brengen, beste praktijken verspreiden en aanbevelingen doen met betrekking tot de verbetering van de behandeling van het fenomeen waardoor dubbel werk vermeden wordt en de reeds geleverde inspanningen ten volle kunnen benut worden. Dit orgaan kan dan eveneens een doorverwijzingsrol vervullen voor overheden en diensten die het probleem wensen aan te pakken en op zoek zijn naar bestaande programma's of plannen.

Het Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen is een door de wet opgerichte instelling die deze rol zou kunnen vervullen. Het instituut is onder meer bevoegd om studies en onderzoeken betreffende gender en gelijkheid van vrouwen en mannen te coördineren en de impact van concrete beleidslijnen, programma's en maatregelen vanuit genderperspectief te evalueren. Het kan eveneens aanbevelingen richten tot de overheid ter verbetering van wetten en reglementen.

Vanwege de rol die de overheid aan het instituut heeft toegekend en omwille van de aanwezige competentie inzake de materie zou de aanduiding van het instituut als coördinatieorgaan fundamenteel kunnen bijdragen tot een meer uniforme en gestroomlijnde geïntegreerde aanpak van het fenomeen.

11. BIJLAGEN

- Bijlage 1: Mogelijke codering van de band dader-slachtoffer in familiekring in de algemene nationale gegevensbank
- Bijlage 2: Politionele criminaliteitsstatistieken 2000
- Bijlage 3: Politionele criminaliteitsstatistieken 2001
- Bijlage 4: Politionele criminaliteitsstatistieken 2002
- Bijlage 5: Specialisatie-index 2002 voor opzettelijke slagen en verwondingen tussen (ex-)partners
- Bijlage 6: Aantal verbanden dader/slachtoffer toegeschreven aan (ex-)partners 2000
- Bijlage 7: Aantal verbanden dader/slachtoffer toegeschreven aan (ex-)partners 2001
- Bijlage 8: Aantal verbanden dader/slachtoffer toegeschreven aan (ex-)partners 2002
- Bijlage 9: Vergelijking van de % van de verbanden dader/slachtoffer waarbij (ex-)partners betrokken zijn
- Bijlage 10: Gebruikte vragenlijst

BIJLAGE 1: MOGELIJKE CODERING VAN DE BAND DADER-SLACHTOFFER IN FAMILIEKRING IN DE ALGEMENE NATIONALE GEGEVENSBANK

RDS
code

002	grootvader/grootmoeder
003	vader/moeder
004	schoonvader/schoonmoeder
005	man/vrouw
006	broer/zus
007	halfbroer/halfzus
008	zoon/dochter
009	schoonzoon/schoondochter
010	ander familielid
032	ex-partner
033	Levensgezel
034	kind van levensgezel
041	stiefvader/stiefmoeder door huwelijk
042	stiefzoon/stiefzoon door huwelijk
044	wettelijk samenwonende
047	Partner
048	ex-man/ex-vrouw
049	oom/tante
050	neef/nicht

BIJLAGE 2: POLITIONELE CRIMINALITEITSSTATISTIEKEN 2000

Arrondissement	Misdrijven tegen de fysieke integriteit						Totaal aantal feiten	Specialisatie- index (2)		
	Opzettelijke slagen en verwondingen in familiekring				Totaal					
	Familiageschillen		Tussen (ex-)partners		Totaal					
	Aantal	% (1)	Aantal	% (1)	Aantal	% (1)				
ANTWERPEN	474	0,49%	612	0,64%	1169	1,21%	5577	5,79%	96369	0,89
ARLON	151	2,03%	50	0,67%	216	2,90%	720	9,68%	7436	0,94
BRUGGE	334	0,74%	298	0,66%	677	1,51%	3335	7,42%	44935	0,93
BRUSSEL 19 GEM	888	0,53%	1184	0,71%	2231	1,34%	9448	5,69%	166069	1,00
CHARLEROI	819	1,22%	513	0,77%	1472	2,20%	5387	8,04%	67042	1,07
DENDERMONDE	552	1,15%	472	0,98%	1095	2,27%	3992	8,29%	48155	1,37
DINANT	239	1,74%	86	0,63%	353	2,57%	1387	10,09%	13744	0,88
EUPEN	31	0,89%	26	0,75%	62	1,78%	288	8,26%	3486	1,04
GENT	810	1,59%	260	0,51%	1120	2,20%	4212	8,28%	50854	0,72
HALLE-VILVOORDE	393	1,08%	282	0,78%	756	2,08%	2443	6,72%	36378	1,09
HASSELT	271	0,83%	222	0,68%	520	1,60%	2309	7,10%	32536	0,96
HUY	209	1,86%	66	0,59%	310	2,76%	1014	9,03%	11227	0,82
IEPER	63	0,91%	48	0,69%	119	1,72%	489	7,05%	6938	0,97
KORTRIJK	251	0,94%	234	0,88%	524	1,96%	2095	7,86%	26668	1,23
LEUVEN	232	0,81%	195	0,68%	465	1,63%	1882	6,59%	28576	0,96
LIEGE	858	0,93%	674	0,73%	1711	1,86%	6427	6,98%	92103	1,02
MARCHE-EN-FAMENNE	89	1,63%	28	0,51%	121	2,22%	499	9,14%	5460	0,72
MECHELEN	179	0,72%	190	0,77%	395	1,59%	1575	6,36%	24771	1,07
MONS	502	1,24%	280	0,69%	864	2,14%	3247	8,04%	40395	0,97
NAMUR	453	1,67%	246	0,91%	761	2,81%	2546	9,38%	27129	1,27
NEUFCHATEAU	115	2,05%	49	0,87%	185	3,30%	608	10,83%	5614	1,22
NIVELLES	398	1,41%	122	0,43%	564	2,00%	2065	7,31%	28249	0,60
OUDENAARDE	156	1,25%	97	0,77%	275	2,20%	1177	9,40%	12518	1,08
TONGEREN	165	0,71%	194	0,83%	380	1,63%	1672	7,17%	23326	1,16
TOURNAI	371	1,58%	170	0,73%	584	2,49%	2260	9,66%	23407	1,02
TURNHOUT	195	0,68%	200	0,69%	413	1,43%	1851	6,41%	28860	0,97
VERVIERS	219	1,29%	125	0,74%	370	2,18%	1417	8,35%	16979	1,03
VEURNE	72	0,84%	61	0,71%	142	1,65%	619	7,21%	8585	0,99
Totaal	9489	0,97%	6984	0,71%	17854	1,83%	70541	7,21%	977809	1,00

(1) Percentage feiten in verhouding tot het totaal aantal feiten binnen het arrondissement

(2) Specialisatie-index voor slagen en verwondingen tussen (ex-)partners

BIJLAGE 3: POLITIONELE CRIMINALITEITSSTATISTIEKEN 2001

Arrondissement	Misdriven tegen de fysieke integriteit						Totaal aantal feiten	Specialisatie-index (2)		
	Opzettelijke slagen en verwondingen in familiekring				Totaal					
	Familiengeschillen		Tussen (ex-)partners		Totaal					
	Aantal	% (1)	Aantal	% (1)	Aantal	% (1)				
ANTWERPEN	401	0,46%	532	0,61%	1026	1,17%	4864	5,55%	87663	0,76
ARLON	139	1,82%	40	0,52%	192	2,51%	715	9,34%	7658	0,65
BRUGGE	329	0,66%	377	0,75%	767	1,53%	3626	7,23%	50184	0,94
BRUXELLES 19 COM	852	0,52%	1359	0,82%	2381	1,44%	9457	5,73%	164942	1,03
CHARLEROI	888	1,45%	525	0,86%	1531	2,51%	5408	8,86%	61031	1,08
DENDERMONDE	425	0,93%	546	1,19%	1053	2,30%	3696	8,07%	45785	1,49
DINANT	228	1,74%	71	0,54%	325	2,48%	1306	9,98%	13082	0,68
EUPEN	35	1,05%	11	0,33%	52	1,56%	299	8,97%	3333	0,41
GENT	677	1,44%	290	0,62%	1028	2,18%	3783	8,03%	47136	0,77
HALLE-VILVOORDE	338	0,94%	303	0,84%	699	1,94%	2273	6,30%	36092	1,05
HASSELT	285	0,92%	265	0,85%	580	1,86%	2248	7,23%	31111	1,07
HUY	164	1,55%	42	0,40%	224	2,11%	924	8,72%	10599	0,50
IEPER	77	1,12%	46	0,67%	130	1,89%	484	7,05%	6862	0,84
KORTRIJK	263	0,97%	231	0,85%	532	1,96%	1957	7,23%	27074	1,07
LEUVEN	227	0,86%	219	0,83%	499	1,89%	1742	6,58%	26459	1,04
LIEGE	850	0,95%	778	0,87%	1784	1,99%	6372	7,11%	89569	1,09
MARCHE-EN-FAMENNE	88	1,75%	32	0,64%	133	2,65%	444	8,85%	5017	0,80
MECHELEN	147	0,63%	241	1,03%	417	1,79%	1535	6,58%	23326	1,29
MONS	410	1,11%	331	0,90%	838	2,27%	2948	7,99%	36897	1,12
NAMUR	425	1,76%	243	1,01%	728	3,02%	2422	10,04%	24132	1,26
NEUFCHATEAU	116	2,14%	37	0,68%	170	3,14%	570	10,53%	5413	0,86
NIVELLES	384	1,34%	156	0,55%	595	2,08%	2046	7,15%	28601	0,68
OUDENAARDE	182	1,45%	115	0,91%	325	2,58%	1192	9,48%	12575	1,15
TONGEREN	219	0,93%	201	0,86%	443	1,89%	1800	7,66%	23487	1,07
TOURNAI	342	1,32%	170	0,66%	560	2,16%	2260	8,73%	25881	0,82
TURNHOUT	199	0,73%	197	0,72%	434	1,59%	1675	6,14%	27278	0,90
VERVIERS	196	1,28%	130	0,85%	357	2,33%	1394	9,11%	15306	1,06
VEURNE	55	0,69%	51	0,64%	116	1,46%	584	7,37%	7919	0,81
Totaal	8941	0,95%	7539	0,80%	17919	1,90%	68024	7,20%	944412	1,00

(1) Percentage feiten in verhouding tot het totaal aantal feiten binnen het arrondissement

(2) Specialisatie-index voor slagen en verwondingen tussen (ex-)partners

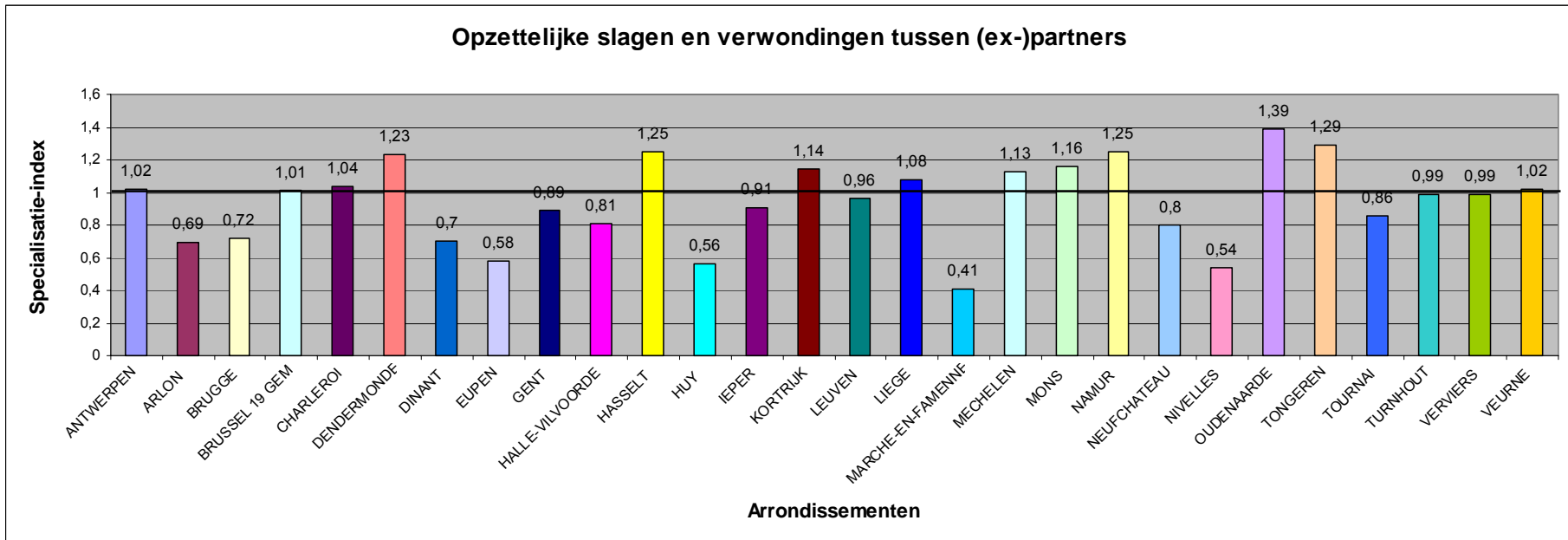
BIJLAGE 4: POLITIONELE CRIMINALITEITSSTATISTIEKEN 2002

Arrondissement	Misdriven tegen de fysieke integriteit							Totaal aantal feiten	Specialisatie-index (2)	
	Opzettelijke slagen en verwondingen in familiekring					Totaal				
	Familiengeschillen		Tussen (ex-)partners		Totaal		Aantal			% (1)
	Aantal	% (1)	Aantal	% (1)	Aantal	% (1)				
ANTWERPEN	528	0,62%	703	0,83%	1326	1,56%	5242	6,16%	85161	1,02
ARLON	129	1,60%	45	0,56%	189	2,34%	672	8,33%	8072	0,69
BRUGGE	321	0,65%	289	0,58%	653	1,32%	3452	6,97%	49534	0,72
BRUXELLES 19 COM	890	0,54%	1352	0,82%	2444	1,48%	9456	5,71%	165577	1,01
CHARLEROI	745	1,15%	544	0,84%	1462	2,26%	5697	8,79%	64779	1,04
DENDERMONDE	482	0,99%	484	0,99%	1050	2,15%	3884	7,94%	48906	1,23
DINANT	243	1,64%	83	0,56%	374	2,53%	1501	10,15%	14790	0,70
EUPEN	34	0,99%	16	0,47%	56	1,63%	282	8,22%	3430	0,58
GENT	692	1,36%	364	0,72%	1137	2,23%	4162	8,18%	50886	0,89
HALLE-VILVOORDE	340	0,84%	266	0,65%	664	1,63%	2282	5,61%	40649	0,81
HASSELT	292	0,92%	319	1,01%	646	2,04%	2281	7,21%	31634	1,25
HUY	139	1,42%	44	0,45%	216	2,20%	788	8,04%	9803	0,56
IEPER	50	0,73%	50	0,73%	107	1,57%	426	6,25%	6820	0,91
KORTRIJK	290	1,02%	263	0,92%	604	2,12%	2168	7,60%	28519	1,14
LEUVEN	259	0,86%	233	0,78%	521	1,73%	1921	6,40%	30035	0,96
LIEGE	808	0,95%	741	0,87%	1738	2,05%	6085	7,18%	84691	1,08
MARCHE-EN-FAMENNE	74	1,34%	18	0,33%	105	1,91%	407	7,39%	5505	0,41
MECHELEN	166	0,73%	208	0,91%	406	1,78%	1692	7,41%	22843	1,13
MONS	458	1,23%	349	0,94%	910	2,45%	3272	8,81%	37123	1,16
NAMUR	469	1,79%	264	1,01%	817	3,11%	2678	10,21%	26229	1,25
NEUFCHATEAU	92	1,61%	37	0,65%	147	2,58%	556	9,75%	5702	0,80
NIVELLES	373	1,25%	131	0,44%	552	1,85%	1888	6,31%	29905	0,54
OUDENAARDE	186	1,33%	156	1,12%	375	2,69%	1328	9,52%	13948	1,39
TONGEREN	220	0,94%	242	1,04%	486	2,08%	1766	7,57%	23327	1,29
TOURNAI	256	0,96%	184	0,69%	523	1,97%	2208	8,31%	26585	0,86
TURNHOUT	216	0,72%	240	0,80%	499	1,66%	1962	6,52%	30085	0,99
VERVIERS	185	1,17%	127	0,80%	342	2,16%	1476	9,32%	15841	0,99
VEURNE	66	0,83%	65	0,82%	143	1,80%	587	7,40%	7929	1,02
Totaal	9003	0,93%	7817	0,81%	18492	1,91%	70119	7,24%	968308	1,00

(1) Percentage feiten in verhouding tot het totaal aantal feiten binnen het arrondissement

(2) Specialisatie-index voor slagen en verwondingen tussen (ex-)partners

BIJLAGE 5: SPECIALISATIE-INDEX 2002

BIJLAGE 6: AANTAL VERBANDEN DADER/SLACHTOFFER TOEGESCHREVEN AAN (EX-)PARTNERS 2000

Arrondissement	Aanranding van de eerbaarheid	Uitbuiting/ Aanzetting tot ontucht/ Prostitutie	Verkrachting	Moord	Opzettelijke slagen en verwondingen	Bedreigingen	Pesterijen	Wederrechtelijke vrijheidsberoving
ANTWERPEN	1		5	4	21	15	6	
ARLON				2	5	3	1	
BRUGGE	3		3	1	32	7	4	
BRUXELLES	1			2	16	9	3	
CHARLEROI			3		14	5		
DENDERMONDE	1		1		24	13	5	
DINANT	1		4	1	34	20	1	
EUPEN			1		8	2		
GENT	1	3	5	2	11	9		4
HASSELT			1	1	77	51	4	2
HUY					11	6		
IEPER			1		6	7	1	
KORTRIJK			1	2	1		2	
LEUVEN	1							
LIEGE	4	1	19	5	53	33	2	1
MARCHE-EN-FAMENNE					3	1		
MECHELEN			3		4	1		
MONS			1	2	36	14	1	
NAMUR			1		8	6	1	
NEUFCHATEAU	3		2	1	19	6	1	
NIVELLES	1			2	4	2		
OUDENAARDE		1						
TONGEREN					5	3		
TOURNAI	3		2		10	4		
TURNHOUT						1		
VERVIERS			4	1	37	35	5	1
VEURNE	1			3	6	5	1	
Totaal	21	5	57	29	445	258	38	8
% (1)	1,71%	0,41%	4,65%	2,36%	36,27%	21,03%	3,10%	0,65%

(1) % in verhouding tot het totale aantal verbanden dader/slachtoffer geregistreerd in de ANG waarbij (ex)-partners betrokken zijn

Arrondissement	Aanranding van de eer	Bescherming van de persoonlijke levenssfeer	Andere misdrijven	Totaal arrondissement
ANTWERPEN		6	34	92
ARLON			5	16
BRUGGE		2	19	71
BRUXELLES	2		4	37
CHARLEROI			15	37
DENDERMONDE			10	54
DINANT	5		29	95
EUPEN	1		2	14
GENT			8	43
HASSELT	4	3	66	209
HUY	2		9	28
IEPER			6	21
KORTRIJK	1	1	1	9
LEUVEN			1	2
LIEGE			31	149
MARCHE-EN-FAMENNE	1		2	7
MECHELEN		1		9
MONS	1		20	75
NAMUR			7	23
NEUFCHATEAU			22	54
NIVELLES			1	10
OUDENAARDE				1
TONGEREN			5	13
TOURNAI			3	22
TURNHOUT			2	3
VERVIERS	8	2	17	110
VEURNE	2		5	23
Totaal	27	15	324	1227
% (1)	2,20%	1,22%	26,41%	100,00%

(1) % in verhouding tot het totale aantal verbanden dader/slachtoffer geregistreerd in de ANG waarbij (ex)-partners betrokken zijn

BIJLAGE 7: AANTAL VERBANDEN DADER/SLACHTOFFER TOEGESCHREVEN AAN (EX-)PARTNERS 2001

Arrondissement	Aanranding van de eerbaarheid	Uitbuiting/ Aanzetting tot ontucht/ Prostitutie	Verkrachting	Moord	Opzettelijke slagen en verwondingen	Bedreigingen	Pesterijen	Wederrechtelijke vrijheidsberoving
ANTWERPEN	5		2	3	21	8	7	
ARLON					2	1		
BRUGGE				1	22	5	6	
BRUXELLES	2	3	2	2	14	4	1	
CHARLEROI			3	2	19	18	2	1
DENDERMONDE	1		4		11	9	3	
DINANT			1		32	16	1	
EUPEN					3			1
GENT			1	1	4	2		
HASSELT	1		4		78	37	16	
HUY		1	2	2	3		2	
IEPER					5	4	3	
KORTRIJK								
LEUVEN				1				
LIEGE	5	1	4	1	42	29	3	
MARCHE-EN-FAMENNE					3	4	1	
MECHELEN	1		3		4	2	1	
MONS	2		3	4	21	12		
NAMUR	2		1		4	1	2	
NEUFCHATEAU				3	9	6	2	
NIVELLES	1		4	1		4		1
OUDENAARDE			1		1	1		
TONGEREN			2	1	7	1	1	
TOURNAI	1		2	2	13	5	2	
TURNHOUT					5	3		
VERVIERS		1	5	7	52	36	9	1
VEURNE	1	1	2		15	7	2	
Totaal	22	7	46	31	390	215	64	4
% (1)	2,09%	0,67%	4,38%	2,95%	37,11%	20,46%	6,09%	0,38%

(1) % in verhouding tot het totale aantal verbanden dader/slachtoffer geregistreerd in de ANG waarbij (ex)-partners betrokken zijn

Arrondissement	Aanranding van de eer	Bescherming van de persoonlijke levenssfeer	Andere misdrijven	Totaal arrondissement
ANTWERPEN			19	65
ARLON			1	4
BRUGGE	1		24	59
BRUXELLES			6	34
CHARLEROI	4		11	60
DENDERMONDE			4	32
DINANT	1		21	72
EUPEN				4
GENT			6	14
HASSELT	2	1	37	176
HUY	1		9	20
IEPER			1	13
KORTRIJK			3	3
LEUVEN			2	3
LIEGE	2		28	115
MARCHE-EN-FAMENNE			1	9
MECHELEN			3	14
MONS	1		1	44
NAMUR			1	11
NEUFCHATEAU	2		10	32
NIVELLES			4	15
OUDENAARDE				3
TONGEREN			13	25
TOURNAI	1		7	33
TURNHOUT			5	13
VERVIERS	5		32	148
VEURNE			2	30
Totaal	20	1	251	1051
% (1)	1,90%	0,10%	23,88%	100,00%

(1) % in verhouding tot het totale aantal verbanden dader/slachtoffer geregistreerd in de ANG waarbij (ex)-partners betrokken zijn

BIJLAGE 8: AANTAL VERBANDEN DADER/SLACHTOFFER TOEGESCHREVEN AAN (EX-)PARTNERS 2002

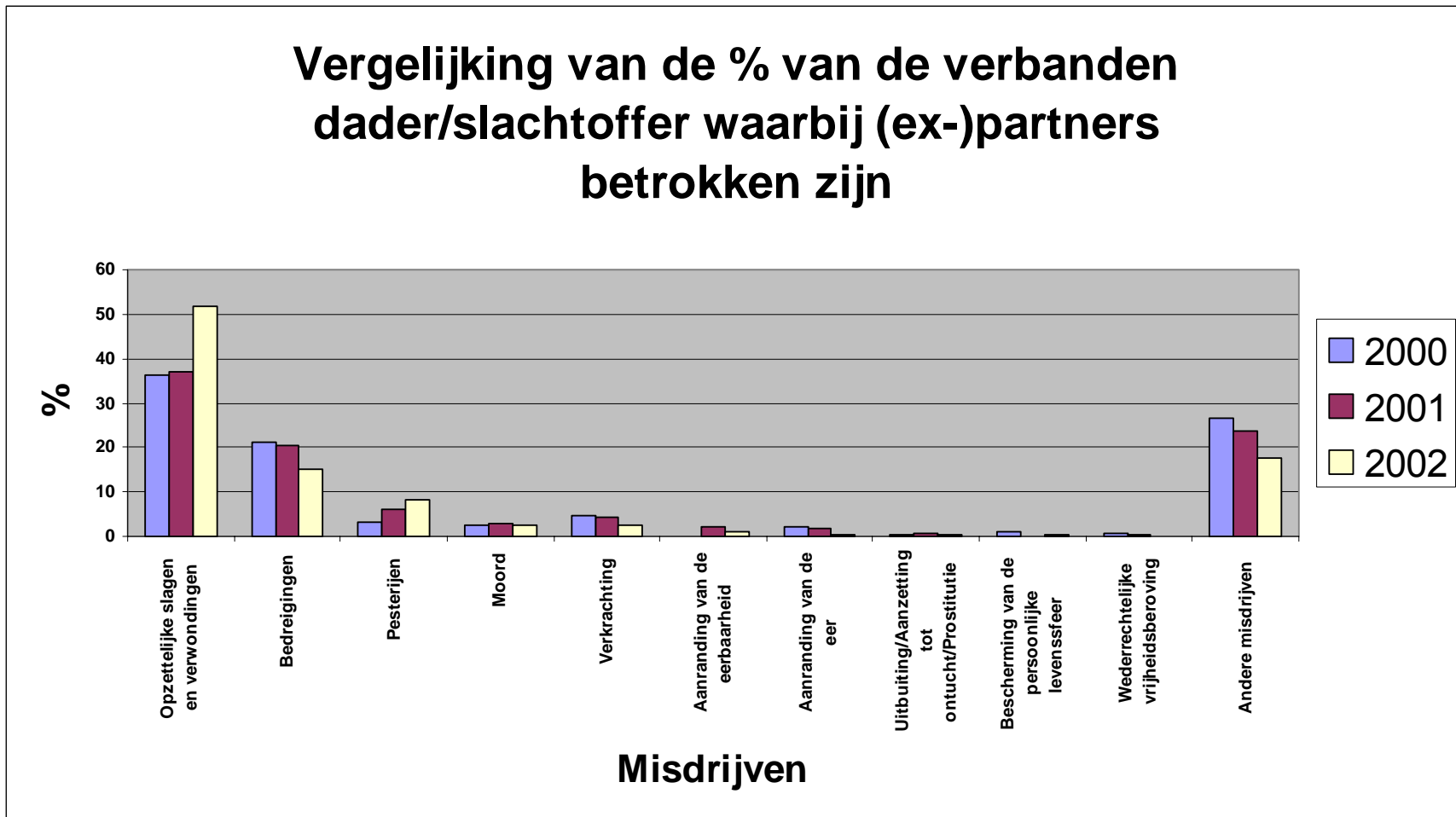
Arrondissement	Aanranding van de eerbaarheid	Uitbuiting/ Aanzetting tot ontucht/ Prostitutie	Verkrachting	Moord	Opzettelijke slagen en verwondingen	Bedreigingen	Pesterijen	Wederrechtelijke vrijheidsberoving
ANTWERPEN								
ARLON		2			2	5	3	
BRUGGE			2	2	54	13	18	
BRUXELLES	5	2	5	7	100	34	10	
CHARLEROI	1		2	4	98	22	5	
DENDERMONDE	1				6	2		
DINANT	1		1	3	47	9	1	
EUPEN			1	1	14	2		
GENT	1		3	3	37	12	15	
HASSELT	2				59	15	11	1
HUY			1	1	19	6	1	
IEPER					1			
KORTRIJK				1	2		1	
LEUVEN			1		1	1	2	
LIEGE	1		5	5	37	12	8	
MARCHE-EN-FAMENNE					13	6	2	
MECHELEN			2	2	10	3	1	
MONS	3		2	5	103	14	7	
NAMUR		1	2		7		1	
NEUFCHATEAU	1		1		12	4	3	
NIVELLES					10	4	1	
OUDENAARDE					14	5	1	
TONGEREN	2		3		5	4	4	
TOURNAI			1		31	9	2	
TURNHOUT					10	5	4	1
VERVIERS			1		45	25	7	
VEURNE			2		22	11	13	
Totaal	18	5	36	39	772	226	124	2
% (1)	1,20%	0,33%	2,40%	2,61%	51,57%	15,10%	8,28%	0,13%

(1) % in verhouding tot het totale aantal verbanden dader/slachtoffer geregistreerd in de ANG waarbij (ex)-partners betrokken zijn

Arrondissement	Aanranding van de eer	Bescherming van de persoonlijke levenssfeer	Andere misdrijven	Totaal arrondissement
ANTWERPEN			8	33
ARLON			1	13
BRUGGE		1	33	123
BRUXELLES	1		40	204
CHARLEROI			16	148
DENDERMONDE				9
DINANT			17	79
EUPEN			2	20
GENT			22	93
HASSELT		2	14	104
HUY	1		2	31
IEPER				1
KORTRIJK			1	5
LEUVEN			1	6
LIEGE	3		5	76
MARCHE-EN-FAMENNE			6	27
MECHELEN			3	21
MONS			20	154
NAMUR			1	12
NEUFCHATEAU			6	27
NIVELLES			8	23
OUDENAARDE			5	25
TONGEREN			4	22
TOURNAI	3		14	60
TURNHOUT			3	23
VERVIERS			24	102
VEURNE			8	56
Totaal	8	3	264	1497
% (1)	0,53%	0,20%	17,64%	100,00%

(1) % in verhouding tot het totale aantal verbanden dader/slachtoffer geregistreerd in de ANG waarbij (ex)-partners betrokken zijn

BIJLAGE 9: VERGELIJKING VAN DE % VAN DE VERBANDEN DADER/SLACHTOFFER WAARBIJ (EX-)PARTNERS BETROKKEN ZIJN

BIJLAGE 10: GEBRUIKTE VRAGENLIJST

Inleiding

Deze vragenlijst zal gebruikt worden als hulpmiddel voor het interview van de zonechef en zijn medewerkers. Het contact met de medewerkers zal gepland worden na het gesprek met de zonechef. Er werd gekozen voor een vragenlijst met meestal open vragen. Bij de meeste vragen zijn een aantal bijvragen vermeld. Deze – niet-genummerde – bijvragen hoeven niet meteen gesteld te worden, maar het is wel toegelaten. Zij dienen eerder als leidraad en geheugensteun voor de ondervrager teneinde de respondent op weg te kunnen helpen in zijn betoog.

De vragenlijst werd onderverdeeld in functies of methodes die relevant (kunnen) zijn voor een politionele aanpak van een fenomeen. Deze keuze impliceert dat antwoorden op vragen in verband met een bepaalde functie reeds informatie kunnen bevatten waarnaar pas in een volgende reeks gepeild wordt en *vice versa*.

De rubrieken 1 tot en met 5 zijn bestemd voor de zonechef en reeks 6 voor de medewerkers, inspecteurs, hoofdinspecteurs, die werken in de functionaliteiten interventie en onthaal.

Gelieve, indien mogelijk, kopieën te vragen van korpsrichtlijnen, opleidingsprogramma's, verslagen vergaderingen, enz.

Wetgeving

Voornaamste wet- en regelgeving in dit verband: (1) wet van 24 november 1997 strekkende om het geweld tegen partners tegen te gaan; (2) OOP 15ter.

Geïntegreerde aanpak

(1) Krijgt het fenomeen partnergeweld op één of andere manier bijzondere aandacht in de PZ?

1.1. Is partnergeweld aangeduid als prioriteit in het ZVP of als prioritair aandachtspunt?

- Werd het fenomeen in aanmerking genomen bij de prioriteitenmatrix die werd opgesteld om de prioriteiten te bepalen? Waarom/Waarom niet?
- Zijn er plannen in die zin voor het volgende ZVP? Peilen naar de reden waarom.

1.2. Is er een project dat partnergeweld of intrafamiliaal geweld behandelt?

- Beschrijving?

1.3. Hoe en door wie wordt het fenomeen – in één of meer van zijn aspecten – lokaal opgevolgd?

- Wat wordt opgevolgd? (Welke informatie wordt verzameld?)
- Wie volgt het probleem op? (vrijwilliger, aangeduid?)
- Plaats in het organogram?
- Is er een functiebeschrijving?
- Door wie wordt deze persoon zelf opgevolgd en hoe?
- Worden problemen per familie samengebracht? (Hier bedoelen we verschillende meldingen of inlichtingen m.b.t. partner- of ander gezinsgeweld in hetzelfde huishouden)

- Welke acties worden op basis van de verzamelde informatie ondernomen? (Wat gebeurt er met de info? Bijvoorbeeld: bij vaststelling van herhaalde feiten wordt een dossier samengesteld voor het parket of interventieploegen en/of wijkpolitie worden verwittigd met het oog op het ernstig nemen van een volgende oproep, enz.)

1.4. Hoe verloopt de communicatie intern?

- Wat wordt gecommuniceerd aan wie? Met betrekking tot geïntegreerde werking partnergeweld (of althans binnen het kader van partnergeweld – *als er geen geïntegreerde werking is, kan de vraag gesteld worden maar zal het antwoord waarschijnlijk interne communicatie in het algemeen behandelen wat niet echt de bedoeling is*)
- Hoe gebeurt dit? (memo, mail, nota, dienstbulletins, enz.)

1.5. Kan u de interne samenwerking beschrijven?

- Is er samenwerking tussen diverse functionaliteiten? Is bijvoorbeeld de wijkwerking op de hoogte van een tussenkomst inzake partnergeweld door een interventieploeg?
- Worden de relevante aangiftes aan het onthaal ook kenbaar gemaakt? Beter formuleren – verduidelijken

1.6. Kan u de samenwerking met externe partners beschrijven?

Mogelijke partners:

- procureur des Konings
- dienst slachtofferonthaal parket
- diensten voor hulpverlening (vb. centrum voor hulp aan slachtoffers)
- andere politiezones
- Hoe communiceert u met die partners? (regelmatige bijeenkomsten?, ...)
- Via welke kanalen?
- Worden andere zones op de hoogte gebracht indien één van de (ex-)partners (of beiden) zijn of haar adres buiten de eigen politiezone heeft?

Eerstelijns politie

(2) Hoe behandelt de politie klachten inzake partnergeweld tijdens uitvoering van interventie, onthaal of andere diensten?

2.1. Zijn er parketrichtlijnen (omzendbrieven) met betrekking tot familiaal geweld in het algemeen of partnergeweld in het bijzonder?

- Welke?
- Hoe worden deze aan medewerkers kenbaar gemaakt? (mogelijk verband met volgende vraag)

2.2. Kunt u de korpsrichtlijnen beschrijven die gelden bij tussenkomst van een interventieploeg inzake partnergeweld (huiselijk geweld)?

- Welke zijn de korpsrichtlijnen?
- Beschrijven zij ook welke rubrieken en/of vaststellingen minimum in het proces-verbaal dienen vermeld te worden?
- Zijn er eventueel korpsrichtlijnen m.b.t. familiaal en/of echtelijk geschil?

- Op welke wijze worden deze richtlijnen gecommuniceerd?

2.3. Kunt u de korpsrichtlijnen beschrijven die gelden bij een melding van partnergeweld aan het onthaal?

- Welke korpsrichtlijnen?
- Beschrijven zij ook welke rubrieken en/of vaststellingen minimum in het proces-verbaal dienen vermeld te worden?
- Zijn er eventueel korpsrichtlijnen m.b.t. familiaal en/of echtelijk geschil?

2.4. Door wie worden de processen-verbaal opgevolgd?

- In het bijzonder m.b.t. partnergeweld.
- Op vorm?
- Op inhoud?
- Door wie?
- Uiterste termijn van afwerking?

Registratie

(3) De registratie bij de lokale politie

3.1. Hoe gebeurt de registratie in geval er een proces-verbaal moet opgesteld worden?

- Hoe? (PV of module melding, enz.)
- Voor partnergeweld: misdrijf-aanwijzer, codering? (in ISLP: 43 Slagen en verwondingen en vervolgens met boomstructuur naar uitbreiding tussen partners en ex-partners? – verwarring met 42 Echtelijk geschil zou kunnen bestaan)
- Voor andere vormen van familiaal geweld? (principe ook 43)
Zijn er richtlijnen wat dat betreft?

3.2. Zijn er voorschriften om naast de misdrijf-aanwijzer andere vermeldingen op het proces-verbaal aan te brengen?

- Mogelijk zijn deze voorzien in parket- of korpsvoorschriften (*zie vorige rubrieken*)
- Hoe? (PV of module melding, enz.)

3.3. Zijn er korpsrichtlijnen m.b.t. bijkomende registratie van partnergeweld anders dan in een proces-verbaal?

- Kan kaderen in project maar hoeft niet, bijvoorbeeld: registratie van tussenkomsten m.b.t. problematiek familiaal geweld op basis van adres/familie, enz.

3.4. Wie stelt het proces-verbaal op?

- Vaststellers? OGP met wachtdienst?

3.5. Wie voert de kantschriften uit inzake partnergeweld?

- Wijkagent, iemand van bijzondere dienst?
- Vaststellers of anderen? Hoe wordt continuïteit gegarandeerd (*mogelijk kwam dit ook al eerder aan bod*)

3.6. Worden herhaalde klachten of tussenkomsten bij hetzelfde gezin geregistreerd?

- Door wie?
- Wat wordt geregistreerd?

3.7. Wordt er, wat deze materie betreft, ook andere informatie bijgehouden?

- Bijvoorbeeld zachte informatie: Wat is zachte informatie in dit domein? (Burengeruchten, ... ?)
- Door wie? Met welk doel?
- Welke informatie?

Slachtofferbejegening

(4) De functionaliteit slachtofferbejegening inzake partnergeweld

4.1. Is er een sociale kaart?

- Manueel of geautomatiseerd?
- Bevat de kaart gegevens inzake doorverwijzing bij partnergeweld?
- Hoe wordt deze actueel gehouden?
- Is er iemand als verantwoordelijke aangesteld?
- Is de kaart gekend bij de medewerkers?

4.2. Kan u ons de richtlijnen toelichten m.b.t. de doorverwijzing van slachtoffers van partnergeweld?

- Interne richtlijnen?
- Externe richtlijnen?
- Hoe gebeurt de doorverwijzing in de praktijk? Actief of passief?

4.3. Kan u ons de richtlijnen toelichten m.b.t. informatieverstrekking aan slachtoffers van partnergeweld?

- Folder, attest klachtneerlegging, statuut benadeelde persoon, enz.

4.4. Zijn er samenwerkingsafspraken met instellingen uit de hulpverlenings- of welzijnssector?

- Welke?
- Met welke diensten?

Opleiding

(5) De opleiding op zonaal niveau

5.1. Worden er in de zone, naast de baremische opleiding, nog interne opleidingen voorzien?

- Voor wie? (iedereen, vrijwilligers, interventie, wijkpolitie, enz.)
- Periodiek of eenmalig?

5.2. Komt het onderwerp partnergeweld (of aanverwante materies) daar aan bod?

Zo ja:

- Wordt deze opleiding in eigen huis georganiseerd of door derden?
- Welke is de inhoud van de cursus? Welke zijn de didactische doelstellingen?

- Lesgevers uit eigen of ander korps? Externe lesgevers? (hulpverleners of firma)
- Naast didactische doelstellingen, programma en duur?

5.3. Zijn er mensen in het korps die in het verleden reeds een opleiding genoten m.b.t. deze materie?

- Wie en welke opleiding?
- Zijn er materiedeskundigen in het korps? (Wat is hun inbreng – kwam mogelijk al aan bod – in het bijzonder m.b.t. opleiding?)

Op de volgende twee vragen werd mogelijk reeds geantwoord in hoofdstuk 1 of 2.

5.4. Over welke andere methoden van informatieverstrekking beschikt u als zonechef?

- (briefings - (thema)vergaderingen – intranet, ...) Is daar het betreffende onderwerp reeds ter sprake gekomen?

5.5. Hoe worden korpsrichtlijnen ter kennis gebracht van de medewerkers?

Bevraging personeel

(6) Hoe gaan de politiemensen in hun dagelijks werk om met deze problematiek?

Wij zoeken naar praktijkervaringen niet naar theoretische antwoorden → wijzen op discretie van ondervragers.

6.1. Hoe handelen agenten met interventiedienst t.g.v. een tussenkomst bij een conflict tussen partners?

- Hoe verloopt zo'n tussenkomst? (refereer best aan een concreet geval waarbij u tussenkwam)
- Wanneer beslist u dat een proces-verbaal zal opgesteld worden? Wat is voor u het criterium?
- In welke omstandigheden geeft u de voorkeur aan een andere oplossing dan het opstellen van een proces-verbaal? (Heel concreet! Vinden zij bijv. een regeling in der minne beter met het oog op een onmiddellijke (of eventueel latere) verzoening tussen de partners?)
- Als geheugensteun staan hieronder een aantal ambtsverrichtingen die naargelang de situatie kunnen verricht worden:
 - *identiteit betrokkenen, aanwezigen, getuigen;*
 - *vermelding wie politie verwittigde verplichte meldingen in ISLP;*
 - *verhoor betrokkenen en getuigen;*
 - *vermelding relatie slachtoffer – verdachte;*
 - *beschrijving van vaststellingen; beschrijving - foto's verwondingen;*
 - *beschrijving - foto's plaats feiten;*
 - *wanneer worden foto's genomen?;*
 - *voeging doktersattest;*
 - *huiszoeking?;*
 - *vermelding voorgaanden - huiselijke situatie;*
 - *eventuele doorverwijzing;*

- *verwittiging parket;*
- *arrestatie;*
- *enz.*

6.2. Hoe handelen agenten met onthaaldienst t.g.v. een tussenkomst bij een conflict tussen partners?

- Cf. hiervoor

6.3. Hoe past u de wetgeving inzake partnergeweld toe?

- Met o.m. oog voor huiszoeking

6.4. Welke mogelijkheden tot slachtofferbejegening zijn er volgens u i.v.m. partnergeweld? Hoe gaat u concreet te werk?

- Kennen zij de sociale kaart en weten zij hoe deze te gebruiken?
- Als ze doorverwijzen, is dit dan passief (vb. folder of telefoongegevens overhandigen) of actief (zelf afspraak regelen, bemiddelen)?

6.5. Welke informatie geeft u aan slachtoffers van partnergeweld?

- Wordt een attest van klachtneerlegging verstrekt?
- Folder? (algemeen specifiek)
- Info betreffende statuut benadeelde persoon

6.6. Wie stelt het proces-verbaal op?

- Gebeurt dit door de vaststellers of door iemand anders? Of combinatie? Door wie?
- Welke werkwijze wordt gehanteerd om informatie aan opsteller te bezorgen? (mondeling of schriftelijk verslag, enz.)

6.7. Wat vermeldt u zeker in uw proces-verbaal?

- Zie opsomming mogelijke ambtsplichten hiervoor en eventuele richtlijnen korps – parket.

6.8. Worden de opgestelde processen-verbaal door iemand, na inlevering, gecontroleerd?

6.9. Als u met vragen zit hoe u een bepaalde zaak best aanpakt of als u niet zeker bent van de wetgeving of korpsrichtlijnen, kan u dan bij iemand terecht? Is er documentatie ter beschikking die u, permanent 24/24, kan raadplegen?